#05
September 2021
Pris 90 kr

Tidningen Balans

Tema hållbarhet

FOKUS

Nu blir ditt yrke mer attraktivt

MIN KARRIÄR

Pionjär inom hållbarhet

Specialisternas nya STJÄRNSTATUS

Charlotte Söderlund om hållbarhetens genombrott

DEBATT: UTLYS FÖRETAGSAMNESTI FÖR KORTTIDSSTÖDET

Vi hjälper dig att digitalisera din redovisningsbyrå!

– boka ett kostnadsfritt möte idag!

Funderar du på att digitalisera din redovisningsbyrå? Våra kunniga byråråd givare hjälper gärna dig och din byrå. För även om du bestämt dig för att utveckla och effektivisera verksamheten kan det vara svårt att veta vilka åtgärder som krävs och i vilken ordning allt bör göras.

Vi hjälper redovisningsbyrån att sätta upp mål med digitaliseringen – på både kort och lång sikt. Vi följer sedan gemensamt och löpande upp målen så att ni steg för steg – och i er egen takt – kan bli en digital byrå.

Boka ett kostnadsfritt möte med våra byråråd givare i dag!

Ring 0650-541400 eller mejla till byraradgivare@bjornlunden.se.

Läs mer på bjornlunden.se/jobbadigitalt

BJÖRN LUNDÉN.

– redovisningsbyråns bästa vän

Unik helhetslösning för redovisningsbyråer • Rådgivarverktyg med AI-stöd • Fasta priser till byrån
Inga integrationsavgifter • Byrån äger kundrelationen • Digital byrå-kundsamverkan

LEDARE
CHARLOTTA MARTÉNG

FOTO: LIESELOTTE VAN DER MEIJS

Hållbarhetsfrågorna ökar branschens attraktionskraft

Ingen har väl kunnat undgå FN:s klimatrapport som presenterades i början av augusti. Och tur är väl det. Skogsbränder och extremhetta, intensiva regn och översvämningar. I Europa så väl som i Sverige. Det är uppenbart att allt inte står rätt till och nu riktas allt strålkastarljus på hållbarhetsfrågorna. Ett tydligt samband finns mellan fossil förbränning och den globala uppvärmningen. Vi måste ställa om vårt sätt att leva. Företagen måste ställa om. Här kan vår bransch spela en viktig roll och bidra till klimatmålen.

I DET HÄR numret av Balans är det genomgående temat hållbarhet. Hållbarhetsexperten Charlotte Söderlund beskriver en mental omställning när redovisningens roll förändras och alla plötsligt vill tala om hållbarhet. Pernilla Lundqvist, redovisningsspecialist, säger att det aldrig hänt så här mycket på redovisningsområdet på så kort tid. Ett historiskt skifte är på gång inom redovisningen och flertalet nya lagar från EU driver på utvecklingen.

MEN HUR PÅVERKAR de nya lagkraven yrkesrollerna i branschen? Det undersöker Rakel Lennartsson i detta nummer. Några saker är gemensamma för alla. Oavsett om du är revisor, redovisningskonsult, lönekonsult eller rådgivare – värdet av dina tjänster kommer med all sannolikhet att öka. Din yrkesroll får en ny spännande dimension – samtidigt som branschens attraktionskraft ökar.

TREVLIG LÄSNING!

CHARLOTTA MERTÉNG, *chefredaktör för Balans. Hör gärna av dig till mig på charlotta.marteng@far.se*

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

Innehåll

NUMMER 5 2021

7 3 fikafrågor
Cristina Trenta, forskare och docent, ser starka kopplingar mellan hållbarhet och skatter.

8 Aktuellt
Fortsatt hög andel nöjda medlemmar i FAR. Europa världsbäst på att rapportera hållbarhetsarbete. Ny revisionsstandard för LCE på remiss. ISQM - kräver mer av byrå-ledningen.

16 Porträtt
Från nörden i hörnet till stjärna i rampljuset. Hållbarhetsrevisor Charlotte Söderlund är van att arbeta i motstånd. Men något har hänt det senaste året.

22 Fokus: Hållbarhet
Redovisningen inför historiskt skifte - så påverkas din yrkesroll

35 Min karriär
"Att blunda för hållbarhetsfrågorna är inte ett alternativ", säger Marcus Håkansson

37 Vår byrå
På Boråsbyrån Satsa Redovisning genomsyrar hållbarhetsaspekten allt.

40 Debatt
"Utlys företagsamnesti för korttidsstödet".

42 Expertfrågan
Hållbarhet. Yvonne Jansson rätar ut vanliga frågetecken.

46 Krönika: Pernilla Lundqvist
Välkommen förändring i slutbetänkande.

Tid för paus i nästa högsäsong

Med Visma Smarta Byrån väljer du själv de bitar du behöver och betalar bara för det du använder. Genom att programmet stämmer av siffrorna åt dig månadsvis och kvartalsvis är det mesta redan gjort vid deklaration och bokslut.

Med vår unika prismodell betalar du månadsvis i efterskott, alltid utan bindningstid. Så att redovisning alltid är som den borde vara. Upptäck Visma Smarta Byrån på vismaspcs.se/redovisningsbyra

FRÅN 249 KR/MÅN OCH KONSULT

VISMA

BOKFÖRINGSBROTT OCH BOKFÖRINGSLAGEN, 5u
Henric Fagher, Anna Göransson

ISBN: 978-913911621-9

EXTERNREDOVISNING, 1u
Peter Berg

ISBN: 978-913902359-3

NORSTEDTS JURIDIK | KARNOV GROUP

Tidningen Balans

Adress: Box 6417, 113 82 Stockholm
tidningenbalans.se

Redaktion

E-post: fornamn.efternamn@far.se.

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE
Charlotta Marténg
08-506 112 49

Sofia Hadjipetri Glantz
08-402 75 19

Rakel Lennartsson
(frilans)
08-506 112 00

Grafisk form: Kate redaktionell design.
Layout: Mats Rimér, Trilobit kommunikation.
Omslagsbild: Saerun Norén.
Tryck: Forssa Print 2021, ISSN 2001-5925.
Medlem av Sveriges Tidskrifter.
TS-kontrollerad fackpressupplaga: 10 200 (2019/2020).

Införda artiklar återger författarnas eller intervjupersonernas åsikter och behöver inte motsvara FAR:s.

Annons

Mikael Wallenius, Swartling & Bergström Media AB
08–545 160 78, mikael@sb-media.se
balans@sb-media.se

Prenumeration

08-522 183 24, www.balans.prenservice.se
FAR-medlem: medlem@far.se

FAR

Balans ges ut av FAR AB. FAR är en branschorganisation inom redovisning, revision och rådgivning, och ett av Sveriges största privata utbildningsföretag. FAR har cirka 5 000 medlemmar och cirka 1 000 anslutna medlemsföretag. FAR:s medlemmar är auktoriserade revisorer, redovisningskonsulter, skatterådgivare, lönekonsulter och specialister samt små och stora företag inom redovisning, revision och rådgivning.

MEDLEM I SVERIGES TIDSKRIFTER · PUBLICIST MED ANSVAR · SVANENMÄRKET · KLIMATNEUTRAL TRYCKSAK

REDAKTIONEN TIPSAR

Sofia:
Gå på intima små spelningar, Netflix-serien The Queen's Gambit och skogsbad inklusive bärplock!

Rakel:
Netflixserien Lupin – spännande deckare i Parismiljö. Med Omar Sy i huvudrollen.

Mats:
Något av Joyce Carol Oates. Just nu läser jag Karthago. Kan rekommenderas.

Charlotta:
Ta en långpromenad, djupandas och njut av naturen i skiftningen mellan sensommar och höst.

3 fikafrågor

Det finns flera starka kopplingar mellan hållbarhet och skatter. Möt Cristina Trenta, forskare och docent i rättsvetenskap vid Örebro universitet.

text: **Sofia Hadjipetri Glantz**
foto: **Sofia Beijer**

CRISTINA TRENTA

Vad:
Forskare och docent i rättsvetenskap, Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete, vid Örebro universitet.

Ort:
Örebro.

På vilket sätt hör skatter och hållbarhet ihop?

I Agenda 2030 är de globala målen för hållbar utveckling ekonomiskt, socialt och miljömässigt integrerade. Ett av delmålen i mål 17 är att öka skatteintäkterna. Ett exempel är problemet med matspill. Om en livsmedelsbutik slänger mat som fortfarande går att äta, så betalar de inte moms. Men om de ger bort maten till välgörenhet blir de skattskyldiga. Här behövs en mer hållbar skattelagstiftning.

Hur kan skatterådgivare uppmärksamma kopplingen mellan skatterätt, hållbarhet och mänskliga rättigheter?

Att tidigt på utbildningarna lära ut att skatterätten och hållbarhet hänger samman. Och att vara medveten om att skatterätten har en diskriminerande effekt mot kvinnor. Jag är väldigt inspirerad av Greta Thunberg och Generation Z som har en förståelse för jämlikhet och hållbarhet på ett annat sätt än vi vuxna.

Du har sagt att utan välreglerad digital ekonomi är risken för ekonomisk ojämlikhet stor. Hur menar du?

Sverige är beroende av EU-rätten, men om stater inte samarbetar är det svårt att få en rättvis skatt i den digitala ekonomin. Cybersäkerheten är ett bekymmer. Skattemyndigheter samlar mycket data från skattebetalare. Ju mer information det samlas in, desto större risk för intrång. Hållbarhet handlar även om att säkerställa att skattebetalare inte får sina uppgifter komprometterade. Vi behöver en skattelagstiftning som tar detta i beaktan.

FOTO: GETTY IMAGES

FAR har ställt om när det naturliga mötet uteblivit.

Fortsatt hög andel nöjda medlemmar i FAR

För tredje mätningen i rad fortsätter FAR att få nöjdare medlemmar.

– DET BETYDER inte att vi lutar oss tillbaka. Nu jobbar vi hårdare för att få ännu fler nöjda medlemmar, säger Therese Andersson, chef för verksamhetsområde Medlem på FAR.

Resultatet från årets medlemsundersökning är här. Undersökningen bekräftar det FAR fått svar på i tidigare mätningar: att medlemsrådgivningen är väldigt omtyckt.

– Det finns dock fortfarande medlemmar som inte vet att den finns och ingår i medlemskapet. Men det är roligt att medlemmarna i större utsträckning kontaktar medlemsrådgivningen, och vid fler tillfällen än ett, kommenterar Therese Andersson.

Medlemsnöjdheten fortsätter att vara hög, enligt undersökningen, och arbetet med att få ännu nöjdare medlemmar i år fortsätter.

– Dialogen med medlemmarna är viktig. En omställning har krävts när det naturliga, spontana mötet uteblivit, vilket krävt en anpassning till telefon och det digitala där vi behöver söka upp våra medlemmar. Det kommer vi att göra i större utsträckning detta år, säger Therese Andersson.

SJU AV TIO medlemmar tycker att FAR i stor utsträckning driver relevanta frågor, där de viktigaste frågorna är regelförenkling, branschens attraktionskraft, framtidsspaning och profilering av yrkesrollerna. Och de viktigaste skälen för medlemskapet är FAR Online, utbildningar och medlemsrådgivningen.

– Det här är delar vi också satsar på att utveckla, säger Therese Andersson

Charlotta Marténg

FOTNOT: En längre artikel om FAR:s medlemsundersökning publiceras på far.se

FOTO: GETTY IMAGES

”Kostnaderna för att bromsa in effekterna kommer att bli skyhöga för världens regeringar och näringslivet. Men kostnaderna om ingenting görs blir värre än så.”

The Economist, *om FN:s klimatrapport*

Nytt pris för lärare inom redovisning och revision

Svenska Revisionsakademien, SRA, har tillsammans med FAR instiftat ett nytt pris för särskilda läroinsatser inom redovisning och revision. Tanken är att stimulera intresset för undervisning inom ämnesområdet. För att kunna få priset måste man vara aktiv lärare och anställd vid ett universitet eller en högskola i Sverige. Läraren ska också ha gjort insatser utöver det som normalt förväntas av en lärare på universitets- och högskolenivå. Priset är på 75 000 kronor.

Attraktiva utbildningstillfällen

FAR:s närmare 300 utbildningstillfällen under verksamhetsåret 2020/2021 lockade över 17 000 deltagare. Det visar den senaste års- och hållbarhetsredovisningen som publicerats digitalt under sommaren. Under verksamhetsåret hade FAR drygt 5 000 medlemmar och ungefär 1 000 anslutna medlemsföretag med sammantaget runt 16 000 medarbetare. Års- och hållbarhetsredovisningen finns på far.se.

FOTO: GETTY IMAGES

Minskade koldioxidutsläpp

Grant Thornton har sänkt företagets koldioxidutsläpp med 70 procent, till största del på grund av att medarbetarna under pandemin jobbat digitalt och på distans och därmed minskat på både tjänsteresor och kontorens energianvändning. Det meddelar företaget ett pressmeddelande. De utsläpp som storbyrån inte har lyckats få ner ska kompenseras genom en klimatinvestering i Svensk Kolinlagring. Grant Thorntons mål är att reducera koldioxidutsläppen med 20 procent till 2022.

Europa världsbäst på att rapportera hållbarhetsarbete

Europa är bäst i världen på att rapportera sitt hållbarhetsarbete. Det visar en ny KPMG-studie.

I studien *State of Supply Chain Sustainability 2021*, som KPMG har gjort tillsammans med MIT Center för Transport och Logistik, har 2 400 chefer inom mestadels industrisektorn fått svara på frågor om det som kallas för Supply Chain Sustainability (SCS).

Vilka bolag har SCS högt på agendan? Hur ser utsikterna ut framåt?

Tydligt är att engagemanget för hållbarhetsarbetet, eller SCS, har fortsatt eller ökat även under pandemin. Något annat som är tydligt är att Europa är bäst globalt sett på att rapportera sitt hållbarhetsarbete, detta delvis på grund av EU-krav.

Tidigare i år antog EU-kommissionen ett förslag till direktiv om förändrad hållbarhetsrapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), något Balans tidigare skrivit om. Det innebär att de befintliga rapporteringskraven i det nuvarande regelverket Non Financial Reporting Directive (NFRD) uppdateras och ersätts av CSRD, Corporate Sustainability Reporting Directive.

Och just fortsatt EU-reglering på området är något som kommer att driva på engagemanget för SCS, enligt KPMG-rapporten.

Sofia Hadjipetri Glantz

FOTO: GETTY IMAGES

Betänkandet om ny bokföringslag överlämnades i somras.

HALLÅ DÄR
PERNILLA LUNDQVIST

Du är redovisningsspecialist på EY och ordförande i FAR:s Strategigrupp Redovisning samt FAR:s Operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning, och en av experterna i utredningen om en modernare bokföringslag.

I somras överlämnade utredningen sitt betänkande till regeringen. Hur känns det?

– Utredningen har varit efterlängtad. Vi är många från FAR, Svenskt Näringsliv med flera, som länge drivit frågan om en modernare bokföringslag. Reglerna om bokföring är kraftigt eftersatta och har inte hängt med i den utveckling som skett i samhället avseende främst digitalisering.

Vad kan du säga om förslagen i fråga om modernisering av bokföringslagen?

– De riktar in sig på att förenkla bokföringsprocessen genom att åstadkomma ett modernt, teknikneutralt och enkelt regelverk för företagen – och berör arkiveringsreglerna, årsbokslut och förenklade årsbokslut, samt gemensamma verifikationsserier.

Sofia Hadjipetri Glantz

Fotnot: Läs även Krönikan på sidan 42 i detta nummer.

KRÖNIKA
HANS PETER LARSSON

Sista ronden för stöden!

I takt med vaccineringen kommer nu ekonomin och livet tillbaka. Företagen börjar blicka framåt och något nytt är det normala. Ägare har ställt om verksamheter på ett imponerande sätt! Många har blivit mer ödmjuka, kunder kan inte tas för givna som tidigare.

FAR:s medlemmar har engagerat sig starkt i de olika stöden under krisen. Rådgivare och ägare har levt i symbios! FAR har drivit på och pekat på brister och sökt svar på frågor. Till de företag som nekats korttidsstöd är uppmaningen efter sommaren, gå upp i sista ronden! Gå igenom ett avslag med en kvalificerad rådgivare!

FAR HAR EFTER hand riktat allt starkare kritik mot Tillväxtverkets alltför hårda bedömningar av reglerna kring stödet för korttidsarbete. I början av juli kom regeringen med ett förslag till möjlighet till ny anmälan om avstämning om stöd nekats. Möjligheten ska gälla fram till och med februari 2022. När det gäller jämförelsemånaden har verket räknat fel och även alla dessa beslut kan nu tas om. I frågan om utdelning och eget ökat löneuttag, som Tillväxtverket menar diskvalificerar från stöd, pågår rättsprocesser om att så inte är fallet. Företagen har vunnit i första instans. Sista ordet är inte sagt än, men rådgivare bör följa dessa ärenden för att vara kundens Trusted Business Advisor.

HANDLÄGGNINGEN AV STÖDEN sätter fingret på frågor om rättssäkerhet kring stöden. Lagstiftningens tydlighet och myndighetens information om dess innehåll liksom den digitala tillämpningen av reglerna. Gavs dataprogrammeraren större makt än riksdagen?

När rådgivare under hösten går sista ronden med stöden är det för oss på kontoret back to basics, regler måste vara tydliga och kunna tillämpas. Rättssäkerheten kan inte tas för given. Den måste garanteras. Även framgent. Det är vad vi bör lära av krisstöden.

HANS PETER LARSSON *är skatteansvarig på FAR och Auktoriserad Skatterådgivare FAR.*

Direkt med Karin

3 FRÅGOR TILL KARIN APELMAN, FAR:S GENERALSEKRETERARE OCH VD

Fokus hållbarhet

STORFÖRETAGENS REDOVISNING ÄR på väg att förändras i grunden. På sidorna 22-32 kan du läsa om de nya EU-reglerna som innebär att stora företag och finansiella företag kommer att behöva rapportera hur deras verksamheter bidrar till omställningen av ekonomin enligt en lång rad hållbarhetskriterier. Hållbarhetsrapporteringen ska granskas på samma sätt som den finansiella informationen. De nya kraven spås bli ett lyft för revisorsrollen.

Varför är revisorn bäst lämpad att granska även hållbarhetsinformationen?

– Den valda revisorn har de verktyg och processer som bäst lämpar sig för granskning och är väl insatt i företagens förhållanden. Skulle en annan granskare granska hållbarhetsinformationen kommer detta leda till avgränsningsfrågor beträffande granskningsansvaret och kräva att den valda revisorn måste göra avgränsningar i sin revisionsberättelse.

Har dagens revisorer de kunskaper som krävs?

– Det är det många som har, men kunskapsnivån varierar. Jag tror att det kommer att behövas olika typer av utbildningar inom hållbarhetsområdet på byråerna utöver de som redan pågår och även utbildningar i FAR:s regi.

Hur kommer de nya kraven att påverka redovisningskonsulterna?

– Redovisningskonsulterna jobbar visserligen traditionellt med mindre bolag, som inte omfattas av lagkraven på hållbarhetsrapportering. Men vi ser redan idag att kraven på olika typer av hållbarhetsrapportering spiller över på de mindre företagen, till exempel genom att de är kunder eller affärspartners till de som träffas av lagkraven.

På Karins agenda:

- Årsmöte med Nordiska Revisorsförbundet (NRF)
- Möte med FAR:s Expertnätverk
- FAR:s årsstämma med efterföljande seminarium och prisutdelningar

KARIN APELMAN *är generalsekreterare och VD i FAR.*

Ny revisionsstandard för LCE på remiss

Ett förslag till ny standard för mindre komplexa företag (LCE) har skickats ut på remiss. Beslut om standarden väntas fattas i december 2022.

Arbetet med att ta fram en ny revisionsstandard av mindre komplexa företag, Less Complex Entities, har varit på gång i flera år och de nordiska länderna har varit drivande i frågan. Bland frågor som varit omdiskuterade har varit vilka revisioner som ska komma att omfattas av standarden och vilken roll de nationella lagstiftarna ska ha.

– **DENNA FRÅGA** har Nordiska revisorsföreningen, NRF, varit aktiv i sedan 2015 och det finns ett stort intresse globalt för en mer ändamålsenlig revisionsstandard för mindre komplexa företag som samtidigt är av hög kvalitet och leder till samma starka slutsats som dagens ISA, kommenterar Johan Rippe, ordförande FAR:s Strategigrupp Revision, förslaget i en artikel på Balans webb om höstens hetaste frågor.

Enligt tidsplanen som presenterats ska remissvaren vara inlämnade 31 januari 2022 och ett slutligt beslut om standarden förväntas fattas i december 2022.

IAASB:s förslag finns på organisationens webb.

Charlotta Marténg

Penningtvätts-föreskrifter på remiss ...

Revisorinspektionens, RI, förslag på penningtvätt-föreskrifter för auktoriserade och godkända revisorer, samt revisionsföretag, är nu ute på remiss. Det meddelar Revisorsinspektionen på webben. Förslagen i promemorian förtydligar och kompletterar bestämmelserna i penningtvättslagen. De nya reglerna föreslås träda i kraft 1 januari 2022 och remissvar ska lämnas in till Revisorsinspektionen senast 15 september.

... och K-regelverken på remiss

Bokföringsnämnden, BFN, skickade i somras ut förslag till ändringar i K-regelverken på remiss. På myndighetens webb framgår att det handlar om två remisser. En avser förslag till ändringar i Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1) om årsredovisning och koncernredovisning punkt 9.3 om konsolidering av SPE. Den andra avser ändringar i reglerna om underskrifter, med mera, i K2, K3 och K-Årsbokslut. Remissvaren ska lämnas till Bokföringsnämnden senast 30 september 2021.

Mest läst på
tidningenbalans.se

1. **PwC:s VD hyllar kollegorna:** ”Krävt oerhört mycket av våra medarbetare” Sofia Götmar-Blomstedt om många slitsamma pandemimånader.
2. **9 frågor och svar om moms i lantbruket.** Skattejuristen Fredric Rosén svarar på de vanligaste frågorna.
3. **Branschexperter: Här är höstens viktigaste frågor.** Fyra FAR-experter om vad som bubblar inom revision, redovisning, skatt och lön.
4. **Så gick det på vårens revisorsprov.** 108 personer skrev prov för revisorsexamen i maj.
5. **Lönestatistik för revisionsbranschen 2020.** Fackförbundet Akavias lönestatistik.

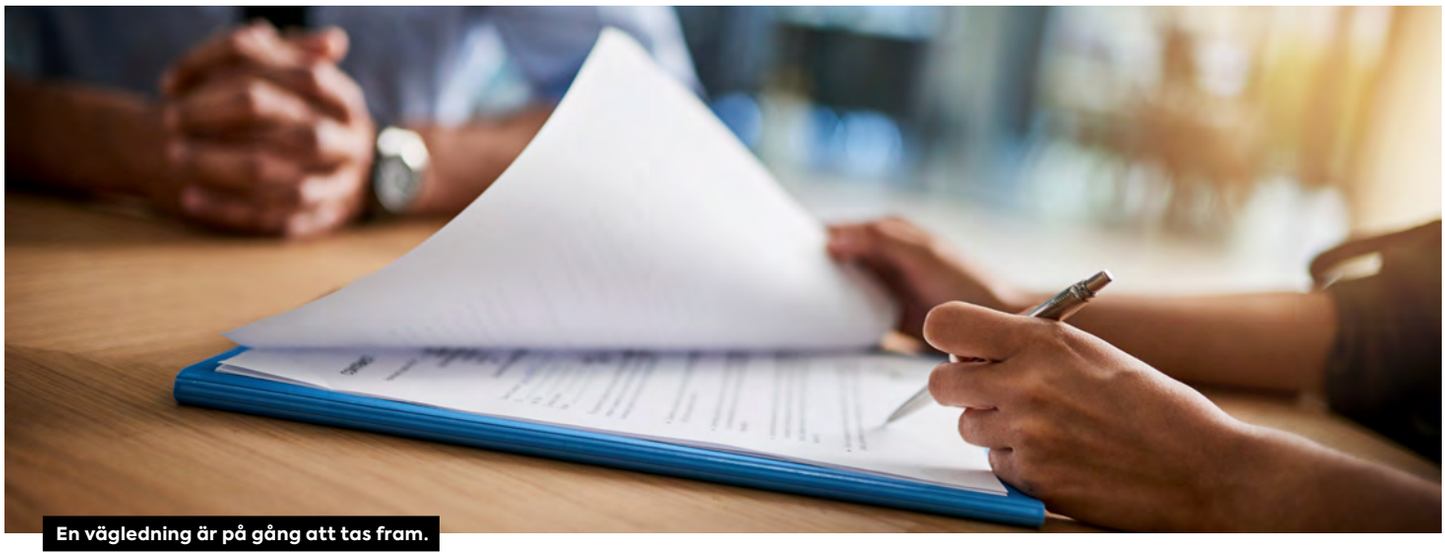

En vägledning är på gång att tas fram.

FOTO: GETTY IMAGES

ISQM – kräver mer av byråledningen

I slutet av nästa år sjösätts ISQM. Men redan nu är det hög tid att börja förberedelserna tipsar experterna.

SOM BALANS TIDIGARE har berättat kommer ISQM att ersätta ISQC 1 och det handlar alltså om ett nytt sätt att hantera kvalitetsfrågor på revisionsbyråer. Regelverket träder i kraft 15 december 2022. Kan tyckas långt bort, men enligt den arbetsgrupp som håller på att ta fram en vägledning, är det nu byråerna bör komma igång med sitt förberedande arbete.

– ISQM skiljer sig en hel del mot ISQC 1, då den bygger på ett riskbaserat tänk och kräver mer av byråledningen och byråledarna, säger Harald Lööf, director Risk Assurance på PwC.

Tillsammans med sin kollega Ann Åsén, senior manager Financial Services Risk and Regulations på PwC, är han involverad i det projekt som FAR driver med PwC. Syftet är att ta fram material kring ISQM som underlättar byråernas implementering av regelverket.

– De största byråerna, Big 4, behöver kanske inte så mycket vägledning kring ISQM. De tar till sig dokumenten direkt från de globala organisationerna och implementerar dem i verksamheten. Men för de medelstora, något mindre och allra minsta kan en vägledning vara ett stort stöd, säger Harald Lööf.

Ann Åsén, projektledare, berättar om att arbetet framför allt har handlat om att förenkla, förklara, konkretisera, exemplifiera och ta fram verktyg.

– Allt med ett enklare språk utan att för den delen förändra innebörden i regelverket. Vi sorterar och tar fram material som ska underlätta för byråerna att förstå hur de ska svara upp mot kraven, säger hon.

När ISQC 1 infördes fanns uppfattningen att regelverket inte var anpassat för de allra minsta byråerna. ISQM ska vara annorlunda. Ann Åsén beskriver det som skalbart för att vara relevant för revisionsföretag av olika storlek.

Hon får medhåll från Pernilla Edwards, som sitter med i arbetsgruppen. Hon är en av delägarna på Revisionsbyrån Andersson & Co men representerar SVEREV, samarbetsorganisationen för små till medelstora oberoende redovisnings- och revisionsbyråer.

– Vi har jobbat med vägledning till texten från standarden, exempelpolicy för mindre/medelstora företag och checklistor och mallar, berättar hon.

TVÅ OLIKA EXEMPELPOLICYER är framtagna i wordformat, en för små och medelstora företag och en för enmansföretag. Dessutom finns en mall för riskbedömningsprocessen i form av en excelmatris. Förhoppningen är att byråerna ska kunna komma igång enklare med implementeringen genom att följa matrisen.

– Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att byråerna måste göra ett eget arbete när de implementerar ISQM. Det går inte bara att kopiera materialet rakt av. Och även om det är skalbart och principbaserat så är det inom vissa definierade ramar, säger Ann Åsén.

Vägledningen och övrigt material väntas vara klart nu under hösten. I första skedet gäller vägledningen revisionstjänster, men material avseende redovisnings- och lönetjänster kommer också att tas fram.

Charlotta Marténg

Så kommer du igång med ISQM-arbetet

- Börja läs på och jobba med anpassningen till din byrå redan nu.
- Förlita dig inte på nätverkens mallar – anpassa till din egen byrå.
- Jobba med övervakningsaktiviteterna som finns i materialet och tänk: ta rätt risker och hantera riskerna.
- Se ISQM som något bättre och mer positivt för byrån!

Största skillnaderna mellan ISQC1 och ISQM

- Riskbaserat tänk och principbaserat.
- Kräver tänk i termer som: Vilka risker ser vi på vår byrå? Vad har vi för kunder? Vad har vi för leverantörer? Vad ska vi vara oroliga för?
- Ökat tryck på styrelse och ledning – kräver engagemang. Företagsledningen måste vara insatt i vad som gäller.
- Skalbart inom vissa definierade ramar.
- Kräver ett pågående arbete och löpande analys.

CAPEGO SKATT

Nu blir det lätt att göra rätt

I höst lanserar vi Capego Skatt, skatteprogrammet som förenklar och effektiviserar ditt arbete med deklarationer, analyser och beräkningar. Avancerat nog för experterna, tillräckligt enkelt för alla andra.

Läs mer på **capego.se**

Wolters Kluwer
When you have to be right

Kom in för en kjol, kom ut med en kjol, en stol och tröjan du missat att köpa i fjol.

Det är lätt att fynda hos hela Sveriges second hand. Välkommen in till någon av våra 250 butiker från norr till söder eller hitta oss online.

Svenska Röda Korset

Här är vår värld.

rodakorset.se/secondhand

Hållbarhet i praktiken

I dag har du ett försprång om du jobbar med hållbarhetsfrågor. I morgon kan det vara en nödvändighet för att överleva.

Visst vill du också bli en hållbar redovisningskonsult? Vi bjuder dig på fri läsning av guiden Hållbarhet i praktiken, till och med oktober 2021.

Mejla till denhallbararedovisningskonsulten@far.se så får du en länk i retur av oss (självklart utan bindningstid eller annan dold kostnad).

#denhållbararedovisningskonsulten

FAR

Detta är en annons från Fortnox

Drömmer du om att starta byrå?

20 år i branschen har gett oss på Fortnox bra koll på vad nya redovisningsbyråer ska tänka på och göra. Från och med i höst fyller vi på Starta eget-sidan med inspiration för dig som ska starta egen byrå.

Detta är en annons från Fortnox

Från byrådrömmar till **drömbyrån.**

Här är din checklista!

Grattis till beslutet att starta redovisningsbyrå! Nyttja nu energin du har och ta dig igenom det praktiska direkt. Här har vi samlat det du inte får missa.

✔ **Utbildning & auktorisering.**
Ofta krävs någon form av akademiska meriter för att jobba som redovisningskonsult, vilket även underlättar om du vill bli auktoriserad.

✔ **Välj arbetssätt.**
Satsa på modern teknik och kommunikation med kunderna från början. Det är lättare att göra rätt från början än att digitalisera i efterhand.

✔ **Välj bolagsform och starta ett bolag.**
Visste du att det finns lagerbolag att köpa direkt i Fortnox? Det innebär att du kan vara igång och börja arbeta direkt.

✔ **Dator och uppkoppling.**
Vi vet, vi poängterar det uppenbara. Tack och lov kommer du långt med bara dessa två inventarier.

✔ **Var sitter du?**
Idag kan du jobba med dina kunder från nästan var som helst. Var vill du jobba?

✔ **Vilket system vill du jobba i?**
Vi vurmar såklart för Fortnox Digital byrå!

✔ **Företagsförsäkringar, sjukförsäkringar och a-kassa.**
Detta är bra att tänka på. Är du osäker finns stöd att få av Almi eller NyföretagarCentrum.

✔ **Anställa?**
På fortnox.se hittar du allt du behöver veta. Psst. Missa inte att regga dig som arbetsgivare på verksamt.se.

✔ **Kör hårt!**

Vill du ha hjälp igång? Då finns vi på Fortnox här hela vägen.
Håll utkik efter fler starta eget-tips på tidningenbalans.se.

Detta är en annons från Fortnox

FORTNOX
Småföretagens bästa vän

För 30 år sedan var Charlotte Söderlund nära att hoppa av redovisningsstudierna och bli biolog i stället.

HÅLLBARHET I RAMPLJUSET

Från nörden i hörnet till stjärna i ropet. Hållbarhetsrevisor *Charlotte Söderlund* är van vid att arbeta i motstånd. Men det senaste året har hon upplevt ett verkligt genombrott. Nu vill alla prata om hållbarhet.

text: **Rakel Lennartsson**
foto: **Saerun Norén**

Våren 2020 checkade Charlotte Söderlund, auktoriserad revisor och hållbarhetsspecialist på EY, ut från kontoret i några dagar. Mängden nya lagförslag från EU var så stor att det inte räckte med ”lediga stunder” för att sätta sig in i de komplexa regelverken. Efter några dagars isolering hade hon en tydligare bild av vad politikerna försökte åstadkomma och var entusiastisk.

– Det här är verkligen snillrikt! Man riktar in sig på investerarna, men hela näringslivet kommer att påverkas eftersom investerarna kommer att kräva informationen från bolagen.

I över tio år har hon varit verksam i FAR:s arbetsgrupp för hållbar utveckling och sedan årsskiftet är hon ledamot i Rådet för finansiell rapportering, ett tydligt uttryck för att hållbarhetsrapporteringen nu håller på att jämställas med den finansiella. Balans möter Charlotte Söderlund för ett samtal om hennes karriär och hur den samspelar med ett historiskt skifte inom redovisning och revison.

Du är en av dem som arbetat med hållbarhet från start, hur började det?

– Jag var tonåring på 1980-talet när miljöfrågorna var väldigt synliga, med såriga fiskar, syrebrist i Östersjön, övergödning i Finska viken och algblomningar. För mig som dessutom tillbringade alla somrar i skärgården var det en väldigt tydlig miljöproblematik. 1987 kom Bruntlandrapporten som myntade begreppet hållbarhet.

– Samtidigt hade jag ett stort intresse för biologi. Jag sysslade hellre med att odla fröer än att gå på party. Men i det Finland där jag växte upp var det viktigt att skaffa sig ett yrke som kunde leda till jobb, så det var inte aktuellt att välja biologi utan jag började studera redovisning.

Du tog dig an redovisningen lite motvilligt, när vände det?

– Jag fick ett stipendium till Sheffield University och där fanns den skotske gästföreläsaren Robert Gray som sysslade med environmental and social accounting. Det var 1991, så det är precis 30 år sedan, och jag hade egentligen bestämt mig för att hoppa av redovisningen och ta upp biologin. Men Robert Grays föreläsning ändrade mina planer. Jag noterade intensivt under föreläsningen och tänkte: ”Det här gränslandet mellan redovisning och miljö vill jag ägna mig åt.”

1996 flyttar du till Sverige och börjar jobba på EY. Det är också ett märkesår för hållbarhetsrevision, hurdå?

– 1996 var första året som Volvo och Perstorp lät bestyrka sina miljöredovisningar – hållbarhet var fortfarande inte riktigt ett begrepp. Allt var nytt så det var väldigt mycket diskussioner om hur det skulle göras och mycket debatt om risk för branschen, och om det här över huvud taget var ett område som man skulle involvera sig i.

1999 träder miljöbalken i kraft, på vilket sätt påverkar det revisorn?

– Årsredovisningslagen utökas med krav för vissa företag att redogöra för sin miljöpåverkan i förvaltningsberättelsen, vilket innebär att miljöfrågan från och med nu blir en del av årsredovisningen som revisorn granskar.

När bröt hållbarhet på allvar igenom i din karriär?

– I samband med att jag skulle förnya min auktorisation 2012 bestämde jag mig för att släppa rinken och ge upp alla finansiella granskningsuppdrag. Det var ju det jag hade velat hela tiden och nu var hållbarhetsom-

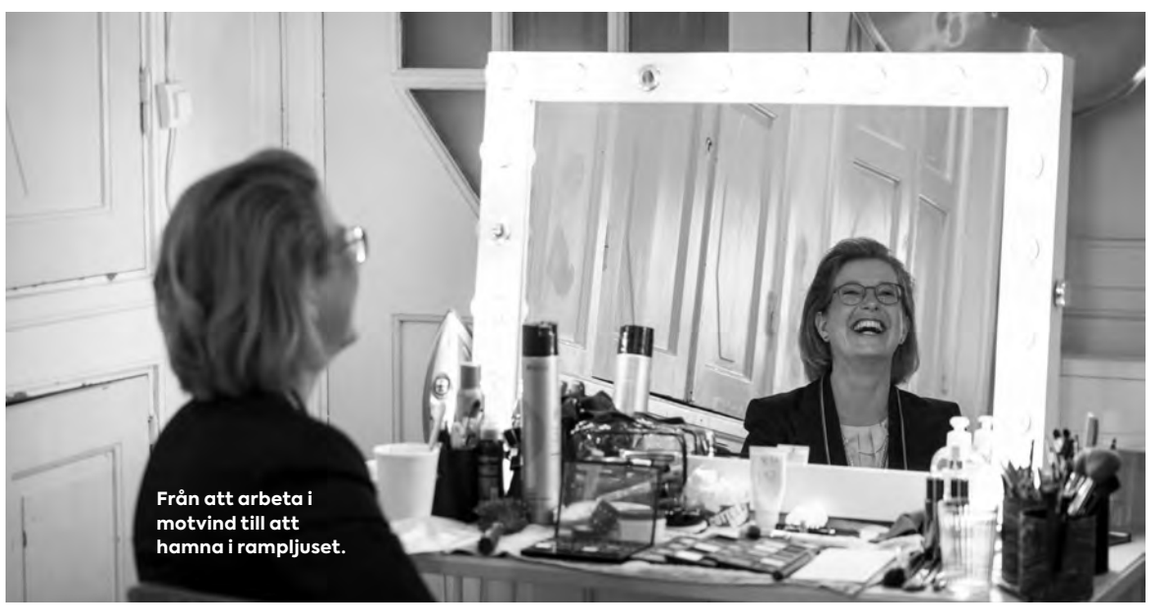

Från att arbeta i motvind till att hamna i rampljuset.

55%

Så mycket ska EU:s klimatutsläpp minska till 2030.

Ämnet har genomgått en stor förvandling sedan Charlotte Söderlund upptäckte hållbarhetsredovisningen för 30 år sedan.

Charlotte Söderlund börjar vänja sig vid en ny självbild.

”Det handlar om en mental omställning. Plötsligt har vi blivit som rockstjärnor.”

rådet tillräckligt stort, men samtidigt väldigt omoget. Ett nytt område kräver mycket entreprenörskap i allt från interna policyer, revisionsverktyg och mallar till kundleveranser. Vad var det som skulle granskas egentligen och varför? Det är en ganska omfattande struktur som man ska sätta upp. Det hade blivit för mycket att driva båda områdena samtidigt. Däremot är det otroligt värdefullt att ha den grundläggande kompetensen med sig från det finansiella området när man ska utveckla hållbarhetsgranskning.

I december 2020 valdes du in i Rådet för finansiell rapportering. Vad betyder det?

– Det innebär att de utvidgar sitt uppdrag till att även omfatta icke finansiell rapportering, vilket är en stor händelse. Det är också stort för mig personligen och ett uppdrag som jag tar mig an med stor vördnad med tanke på vilka namnkunniga personer som sitter med i rådet. Samtidigt är det ju det här området jag har velat utveckla hela tiden så det är både jätteroligt och väldigt utmanande.

– Det har blivit uppenbart att redovisningens roll måste förändras. Det är jätteroligt, men märkligt. Man är van att jobba i motstånd och att folk inte tycker det man gör är viktigt. Så plötsligt tycker de det! Det handlar om en mental omställning. Plötsligt har vi blivit som rockstjärnor. När man varit van vid att det är svårt att få fram ett budskap blir man ganska förvånad över fulla hörsalar: ”Va är det slutsålt!?” Det stämmer inte riktigt med självbilden.

Varför kommer det här genombrottet för hållbarhetsrapportering nu?

– Jag tror att det är när problemen blir synliga som någonting kan hända. För mig blev det tydligt där på 1980-talet när jag såg vad som hände i Östersjön med algblomning och sjuka fiskar. Nu börjar vi se klimateffekterna på motsvarande vis och då blir det på riktigt. Tyvärr kommer reaktionen med viss fördröjning. Nu börjar man prata om problematiken kring biologisk mångfald och det är jag väldigt glad för, men det är nog frågor som inte är så synliga för många. Ännu.

Är du lika entusiastisk över vad som händer i EU som du var när taxonomin kom för ett år sedan?

– Ja, jag är väldigt imponerad. Det är ett enormt uppdrag som EU tagit på sig och det är fantastiskt att se att

Koncernredovisning med förvärvsregister och automatiserat kassaflöde? ✓ Ja.

Likviditetsplanering? ✓ Javisst!

IFRS 16-leasehantering? ✓ Givetvis.

Egna konsulter i Stockholm, Göteborg och Malmö? ✓ Självklart!

Över 300 koncerner som använder AARO? ✓ Ja, minst.

Har vi välkomnat 45 nya kunder de senaste 12 månaderna? ✓ Det stämmer!

man verkligen vill någonting. Sen kan man ju undra över komplexiteten i regelverket. Det är nog bland det största som EU har försökt att göra och man kan bli lite orolig, kommer EU att kunna ro det i land? Å andra sidan, när man ser vidden på problematiken kring klimatförändringar och biologisk mångfald måste man tro på att det här ska funka. Det finns inga alternativ!

Varför behövs lagstiftning?

– Hållbarhetsområdet har varit ett gränsland mellan frivillig och lagstadgad rapportering. Lagstiftning är otroligt viktigt för att driva fram en förändring. Det raffinerade i EU:s handlingsplan är att man går på de finansiella aktörerna för att genom dem styra kapitalet mot hållbara aktiviteter. Rapporteringen från bolagen är ett verktyg. Finansiella aktörer går på risk, ingen vill ha sina tillgångar i hög risk, nu blir hållbarhet jämställt med övriga riskslag.

Om det verkligen handlade om risk skulle väl marknaden ha löst det själv?

– Det handlar ju också om kunskap och att den finansiella sektorn ökar sin kunskap på området. I dag tror jag att de flesta vet att det är riskfyllt att investera i en kolgruva, men när gränserna flyttas, vad är det mer som det är riskfyllt att investera i? Det är det som taxonomin bidrar till. Jag tror inte att man behöver gå mer än tre år tillbaka i tiden, så var det nästan ingen som kunde säga vilket som var mest koldioxidtungt av att äta kokött, gris eller kyckling. Nu vet alla det. Taxonomin har samma upplysande effekt. Man tänker kanske inte på att det kostar lika mycket koldioxidutsläpp att göra en googlesökning som att koka en kopp kaffe. Där är medvetenheten fortfarande låg och därför behövs lagstiftning.

Vad säger du om kritiken mot EU:s krångliga regler?

– Jag tycker att det är svårt att vara odelat positiv till det som EU gör, men att EU har tagit sig an klimatfrågan är ju oerhört viktigt. Hittills har det som skett i branschen varit ganska näringslivsdrivet, men det har också gått ganska långsamt.

– EU agerar på klimatfrågan som en klimatkris. Det här är en form av krislagstiftning, allting finns inte på plats än. Det är en stor kontrast för oss som kommer från redovisningshållet och är vana vid att allting är förankrat och väl förberett, det är två olika världar. Men när man ser hur det är ställt med klimatet behövs det ju att man också agerar därefter, på den kris det är.

CHARLOTTE SÖDERLUND

Född:

I Sverige, uppvuxen i Finland i finlandssvensk miljö.

Talar:

Svenska, finska, engelska och vid behov franska och tyska.

Utbildning:

Ekonomie magister från Åbo universitet samt studier i miljövård på Stockholms universitet och Åbo akademi. Auktoriserad revisor 2002.

Karriär:

2001 – Ernst & Young AB.
1999 – 2001 Naturvårdsverket, handläggare på Miljöekonomienheten.
1996 – 1999 Ernst & Young AB, revisorsassistent på Stockholmskontoret, framförallt inom byråns globala segment.
1994 – 1995 KPMG Wideri Oy Ab, revisorsassistent på KPMG:s kontor i Åbo, Finland.

KARRIÄREN I KORTHET

1996 Börjar jobba på EY i Stockholm.

1999 Miljöbalken träder i kraft.

1999 Global Reporting Initiative, GRI, grundarkonferens i London.

2004 RevR 6 publiceras.

2007 Regeringen inför krav på hållbarhetsrapportering av statliga bolag.

2010 Väljs in i FAR:s arbetsgrupp för hållbar utveckling.

2015 Parisavtalet; Globala hållbarhetsmålen.

2017 Obligatorisk hållbarhetsrapportering för större företag (NFRD).

2020 Väljs in i Rådet för finansiell rapportering.

2021 EU föreslår en standard för obligatorisk hållbarhetsrapportering och revision av denna (NFRD blir CSRD).

Historiskt skifte

Det största som hänt inom redovisning

FOTO: GETTY IMAGES

Storföretagens årsredovisning är på väg att förändras i grunden. Bakom skiftet står EU, som genom en lagstiftningsoffensiv på redovisningsområdet vill styra kapitalet i hållbar riktning och därmed snabba på näringslivets gröna omställning.

text: **Rakel Lennartsson**

EXPERTERNA ÄR ÖVERENS. Det som sker nu förändrar företagens rapportering i grunden. Det handlar om nya EU-regler som innebär att stora företag och finansiella företag kommer att behöva rapportera hur deras verksamheter bidrar till omställningen av ekonomin enligt en lång rad hållbarhetskriterier. Klimatfrågan är i blickfånget, men hållbarhet handlar om allt från miljö till mänskliga rättigheter och god etik på skatteområdet, vilket de nya regelverken visar.

I fokus står två förordningar och ett direktiv: disclosureförordningen, taxonomiförordningen och redovisningsdirektivet, tre stora EU-lagar fulla av detaljerade regler. Men för att riktigt förstå förändringen bör man lyfta näsan ur lagtexten och rikta blicken mot horisonten. Där finns den nya tidens årsredovisning. Det är den som det här handlar om. Hur kommer årsredovisningen att se ut efter att alla nya rapporteringskrav? Hur lång blir förvaltningsberättelsen? Hur kommer revisorns uttalande att se ut?

Disclosure-förordningen

Innehåller:

Regler om hållbarhetsrapportering för finansmarknaden, exempelvis hur fondbolag, försäkringsbolag och finansiella rådgivare ska kommunicera med investerarna om ESG-faktorerna (Environmental, Social, Governance).

Träffar:

Finansbolag, såsom fondbolag, försäkringsbolag och finansiella rådgivare.

Gäller:

Delvis från 10 mars 2021, helt från 1 januari 2022.

Snart får företagen något att samlas kring.

”Men för att riktigt förstå förändringen bör man lyfta näsan ur lagtexten och rikta blicken mot horisonten. Där finns den nya tidens årsredovisning.”

Pernilla Lundqvist är redovisningsspecialist på EY. Hennes doktorsavhandling från 2014 handlar om utvecklingen av normgivning och praxis inom redovisning sedan slutet av 1800-talet.

– Det har tagit 60 år att komma fram till en internationell redovisningsstandard för börsbolag. Man började diskutera det på 1960-talet och först 2005 blev IFRS obligatoriskt i EU.

IFRS HAR SEDAN dess etablerat sig som den internationella redovisningsstandarden för börsbolag. Därtill finns US GAAP som gäller i USA.

– Det talas ibland om International GAAP och US GAAP, vilket är illustrativt för hur verkligheten ser ut, säger Johan Rippe, revisor och delägare i PwC.

Poängen är att för börsbolagen finns två konkurrerande redovisningsstandarder. På hållbarhetsområdet finns det hundratals vägledningar och ramverk, även om några har fått större genomslag. GRI har etablerat sig som de facto-standarden, men så länge som det inte finns en obligatorisk standard fortsätter floran att växa.

Den bärande idé bakom en europeisk standard på hållbarhetsområdet är att skapa jämförbarhet, vilket är vad kapitalmarknaden efterfrågar. Bland andra Svenskt Näringsliv har klagat på att EU går fram med en egen standard i stället för att för att söka globalt samförstånd, men Johan Rippe menar att man måste förhålla sig till verkligheten som den ser ut.

– Jämförbarhet är det primära motivet till en standard. Sen kan man invända att den borde vara global. Men det finns ingen global motsvarighet till EU. Det finns FN eller OECD, men jämfört med EU är de ganska tandlösa, säger Johan Rippe som välkomnar att företagen snart kommer att få någonting att samlas kring.

FRIVILLIGHETEN OCH VALFRIHETEN som varit rådande på området har försvårat för företagen att kommunicera med marknaden på ett effektivt sätt, menar Johan Rippe. När hållbarhetsrapporteringen kodifieras och fler företag redovisar på ett likartat sätt ökar jämförbarheten.

Faktum är att hållbarhetsinformationen alltmer kommer att jämställas med den finansiella informationen. Man kan nu tala om integrerad rapportering – integrated reporting (IR) – på riktigt.

– Det har funnits många begrepp i omlopp på marknaden för att beskriva fenomenet, men det är först nu som det är superhett och på agendan. Hållbar-

hetsfrågorna har aldrig varit så kopplade till den finansiella redovisningen som de är nu, säger Pernilla Lundqvist.

Själv är hon IFRS-specialist, men också Nordenchef för EY:s redovisningsverksamhet och vill normalt sett ”ha koll på allt”. Nu går det inte längre. IFRS har hon fortsatt stenkoll på, men är det verkligen hon som ska ha koll på ESEF, det digitala rapporteringsformatet? Och hållbarhetsfrågorna? Det är omöjligt att vara både IFRS-specialist och hållbarhetsspecialist i ett. Pernilla Lundqvists frustration är i nivå med hennes insikt om hur stor förändringen är – och hur mycket arbete den kommer att kräva.

– Det har aldrig någonsin tidigare hänt så här mycket på redovisningsområdet. Inom loppet av fem år har vi fått tre nya IFRS-standarder, ESEF och nya krav på hållbarhetsrapportering – och allt ska in i den externa årsredovisningen, säger Pernilla Lundqvist.

SAMTIDIGT MENAR HON att EU måste gå hårt och fort fram om vi ska klara klimatkrisen. Det här perspektivet lyfts fram av alla som Balans intervjuat för temanumret om hållbarhet. Charlotte Söderlund, som är intervjuad på sidorna 16-21, säger att det inte går att vara okritisk till allt som kommer från EU, men att man får ta i beaktande att det handlar om en krislagstiftning. Om EU riktar tuffa krav på företagen nu, så är det för att vi klara klimatmålen: En temperaturökning på max 1,5 grader genom kraftiga minskningar av utsläppen, EU har exempelvis lovat en minskning med 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivå.

Stefan Pärlhem är chef för Bokföringsnämnden. Han menar att detta med att försöka styra beteenden med hjälp av företagens redovisning är nytt.

– Det här initiativet från EU får uppfattas som handlingsdirigerande och skiljer sig på så vis från redovisningstraditionen.

Normalt sett används ekonomiska incitament som skatter eller subventioner när politikerna vill styra företags eller privatpersoners agerande i någon riktning. Platspåseskatten är ett enkelt exempel från senare år.

– Nu vill man styra investerarna med hjälp av redovisningen och det uppfattar jag som ett nytt förhållningssätt, säger Stefan Pärlhem.

På ett teoretiskt plan väcker det frågor.

– I grunden är det inte redovisningens uppgift att vara handlingsdirigerande, vanligtvis sker politisk styrning genom olika incitament som sedan kommer att återspeglas i redovisningen.

Trots de principiella invändningarna välkomnar även Stefan Pärlhem att EU går fram med lagstiftning för att uppfylla sina klimatlöften.

– Man måste se förslaget i sitt sammanhang, menar han.

NORMALT SETT GILLAS EU:s lagstiftningsoffensiver inte av näringslivet, som förordar självreglering. ”Don’t fix it if it ain’t broken” är en gammal devis, som bland annat dåvarande EU-parlamentariker Olle Schmidt (L) brukade anföra i debatten om revisionspaketet för cirka tio år sedan. Den här gången är det annorlunda. Klimatet är sönder, och acceptansen för att EU behöver ta krafttag genom lagstiftning är stor.

Samtliga personer som Balans intervjuar om de nya kraven på hållbarhetsrapportering menar att de är ett stort och viktigt steg.

– Det är en positiv utveckling, absolut. Så länge den finansiella redovisningen är mer reglerad kommer man att ha mer fokus på den. Men nu när regelverken för hållbarhetsrapportering kommer är det svårt att se hållbarhet som en separat verksamhet, säger Pernilla Lundqvist.

För några år sedan när man gjorde en due diligence, berättar hon, tittade man aldrig på hållbarhetsfaktorer. Man skilde på ett företags finansiella värde och dess samhällsfunktion. I dag tittar man på företagets totala värde, det långsiktiga värdet.

OMSTÄLLNINGEN BÖRJAR BLI synbar. Och den drivs inte bara av lagstiftning. Pernilla Lundqvist framhåller att utvecklingen av redovisningen också i högsta grad är marknadsdriven. Nya affärsmodeller som bygger på nya energislag eller cirkulär ekonomi påverkar också redovisningen.

– När exempelvis DHL beslutar att alla deras fordon ska vara elektrifierade inom ett visst antal år för det ju också med sig redovisningsfrågor. Eller affärsmodellerna som bygger på att man ska dela i stället för att äga, eller återvinna i stället för att slänga. Det är inte triggat av taxonomiförordningen, men ställer nya krav på redovisningen, säger Pernilla Lundqvist.

Taxonomiförordningen

Innehåller:

Regler som hjälper till att definiera när en verksamhet kan anses vara miljömässigt hållbar. EU kommer att ta fram taxonomier (klassificeringssystem) för flertalet områden på hållbarhetsområdet. Taxonomiförordningen är en ramlag. De tekniska granskningskriterierna för respektive område kommer att antas genom så kallade delegerade akter. Taxonomin för klimatet är redan antagen. Senare väntas taxonomier om exempelvis biologisk mångfald och cirkulär ekonomi. Möjligheten att ta fram en social taxonomi diskuteras.

Träffar:

Finansbolag samt företag av allmänt intresse såsom offentliga organ, börsbolag och andra företag av allmänt intresse som träffas av EU:s direktiv om icke-finansiella rapporter (CSRD, tidigare NFRD).

Gäller:

Från 1 januari 2022.

EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering – CSRD (tidigare NFRD)

Innehåller:

En uppdatering av EU:s redovisningsdirektiv i den delen som kallas Non-Financial Reporting Directive (NFRD), som byter namn till Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). I korthet innebär det skärpta regler för företagens lagstadgade hållbarhetsrapportering och krav på att denna ska ske enligt en EU-gemensam standard.

Träffar:

Inte klart ännu, men troligtvis ungefär samma företag som i dag träffas av krav på hållbarhetsrapportering enligt ÅRL (årsredovisningslagen), det vill säga samtliga börsnoterade företag och större företag.

Gäller:

Från 1 januari 2023.

Så påverkas du av nya lagkrav på hållbarhets-rapportering

FOTO: GETTY IMAGES

Se potentialen för din yrkesroll

texter: **Rakel Lennartsson**

Oavsett om du är revisor eller lönekonsult, skatterådgivare eller redovisningskonsult, kan du dra nytta av de strängare kraven på företagens hållbarhetsrapportering.

YRKESROLLERNA KOMMER ATT utvecklas och bli mer attraktiva för unga värderingsstyrda medarbetare.

Den icke-finansiella informationen – såsom klimatpåverkan, miljöpåverkan, respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet eller samhällsansvar – är på väg att bli lika viktig i företagens redovisningar som den finansiella informationen. Det kommer att påverka alla FAR:s yrkesroller och sannolikt öka värdet i tjänsterna samt de olika rollernas attraktionskraft.

När yrkesrollerna utvidgas och konsulterna får arbeta med mer än bara siffror, blir de mer attraktiva, och attraktiva för fler. Inte minst för de yngre generationerna som är mer värderingsstyrda. En revisor som förhindrar greenwashing, en lönekonsult som hjälper till att uppfylla mänskliga rättigheter, en redovisningskonsult som fångar värdet i nya hållbara affärsmodeller, en skattekonsult som hjälper företagen att lyfta sitt ansvar för välfärd och infrastruktur – det ger en ny, spännande dimension åt din yrkesroll.

FOTO: GETTY IMAGES

Revisorerna behöver höja den egna kompetensen.

”Vår kunskap om hållbarhet måste lyftas”

Revisorsrollen väntas utökas rejält, när bolagens hållbarhetsrapportering ska granskas på samma sätt som den finansiella. De nya kraven från EU kan bli ett lyft för yrkesrollen.

REVISORSROLLEN ÄR KANSKE den yrkesroll som kommer att påverkas allra mest när EU kräver att de stora företagens hållbarhetsrapportering ska granskas på samma sätt som de finansiella rapporterna.

Från och med räkenskapsår som inleds efter 1 januari 2023 ska stora företag och företag av allmänt intresse hållbarhetsrapportera efter en EU-gemensam standard, enligt EU-kommissionens förslag till uppdatering av redovisningsdirektivet (NFRD ersätts av CSRD, se faktaruta sid 25). Informationen ska in i förvaltningsberättelsen och därefter revideras precis som övriga årsredovisningen.

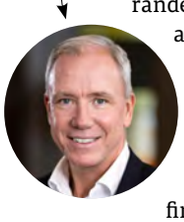

Johan Rippe, delägare på PwC och ordförande i FAR:s strategigrupp för revision, anser att auktoriserade revisorer är väl lämpade att granska även hållbarhetsinformation.

– **VI HAR** en lång historia och tradition av att granska den vanliga, finansiella informationen och en utvecklad metod för att göra detta, säger han.

Om hållbarhetsrapporteringen, såsom EU-kommissionen föreslår, lyfts in i förvaltningsberättelsen blir den automatiskt föremål för revision.

– Det som lyfts in i förvaltningsberättelsen måste vara reviderbart, säger Johan Rippe och menar att informationen därmed måste vara framtagen med en viss kvalité.

DET STORA JOBBET med att ta fram kvalitativ information, som går att granska, kommer att behöva göras ute på företagen, med hjälp av hållbarhetsexperter och redovisningsspecialister. Men samtidigt behöver revisorer höja den egna kompetensen.

– Det får inte bli så att revisorn bara blir en projektledare. Även om vi tar hjälp av experter måste vår generella kunskap om hållbarhet att lyftas.

Johan Rippe ser att det kommer att behövas en ordentlig utbildningsinsats ute på byråerna och genom FAR. Samtidigt för branschen en dialog med högskolor och universitet som kontinuerligt ser över innehållet i sina kurser för att möta förväntningarna på revisorn.

REVISORNS UTÖKADE SCOPE (vad som granskas) kan göra både att det krävs fler revisorer och att nya profiler kommer att söka sig till yrket. Oavsett hur arbetsuppgifterna fördelas i ett team tror Johan Rippe att revisorns ansvar för att granska hållbarhetsrapporteringen kan bidra till att göra rollen mer attraktiv.

– Rent generellt är anställda, men framför allt den yngre generationen, mer värderingsstyrda och efterfrågar ett högre syfte med sitt arbete, säger han.

Finansiell revision är ofta bakåtriktad och upplevs kanske inte så spännande. Men om man talar om förtroende för företagens verksamhet och bolagsstyrning, om att förhindra företagsskandaler. Då blir det något annat, tror han.

”Hållbarhet lika stort som digitaliseringen”

Redovisningskonsulternas roll förändras i takt med att hållbarhetsrapportering blir allt viktigare. Det kommer inte över en natt, men det kommer, menar experten.

REDOVISNINGSKONSULTER ARBETAR TYPISKT sett mot mindre bolag, som ofta är för små för att träffas av lagkraven på hållbarhetsrapportering. Däremot kan de mindre bolagen påverkas genom att kraven ”sipprar ner” genom hela värdekedjan. Det menar **Torbjörn Westman**, ansvarig för granskningstjänster på KPMG och ordförande i FAR:s specialistgrupp för hållbarhet.

– Redovisningskonsulterna har traditionellt sett arbetat med siffror. Men nu kommer det ett ökat krav från kunder, och även från affärspartners som kanske träffas av lagkraven. Vare sig man är stor eller liten kommer man på ett eller annat sätt att påverkas, säger han och betonar att det handlar om att det kommer att bli fokus på en annan typ av data.

FÖRUTOM DEN FINANSIELLA informationen, som redovisningskonsulter är vana vid att hantera, kommer snart den icke-finansiella informationen att bli generaliserad inom näringslivet. Det kan handla om kilmatsutsläpp och biologisk mångfald, men också om sociala frågor som arbetsvillkor eller mänskliga rättigheter och icke-diskriminering.

– Det kommer inte att explodera över en natt, men om du frågar mig ifall det är intressant att ta till sig informationen så är svaret: JA. Och det är inte bara på grund av de kommande lagkraven, utan det kommer att bli ett villkor för att vara ”in business”, säger Torbjörn Westman.

Redovisningskonsulter påverkas inte på ett lika direkt sätt som exempelvis revisorer, vars uppdrag kommer att utvidgas till att granska också den icke-finansiella informationen.

– Men man kommer att behöva ställa om för att fortsätta att vara relevant, på samma sätt som med digitaliseringen.

FÖRETAG SOM ÄR, eller vill bli, underleverantörer till större företag kommer att få frågor av sina affärspartners om exempelvis klimatutsläpp. Framåtlutade redovisningskonsulter kan redan i dag hjälpa sina kunder att identifiera vilken icke-finansiell information som kan vara relevant för ett specifikt företag att börja ta fram. Det beror på vilken verksamhet företaget har och vilken marknad det verkar på.

När det gäller mer tekniska frågor, som vilka KPI:er (key performance indicator) som ska tas fram, kommer EU:s nya standard att ge vägledning. Den blir en del av det uppdaterade redovisningsdirektivet, CSRD, som kommer att ersätta NFRD. I Sverige kommer förändringarna att införas i Årsredovisningslagen, precis som skedde när NFRD infördes från och med 2017.

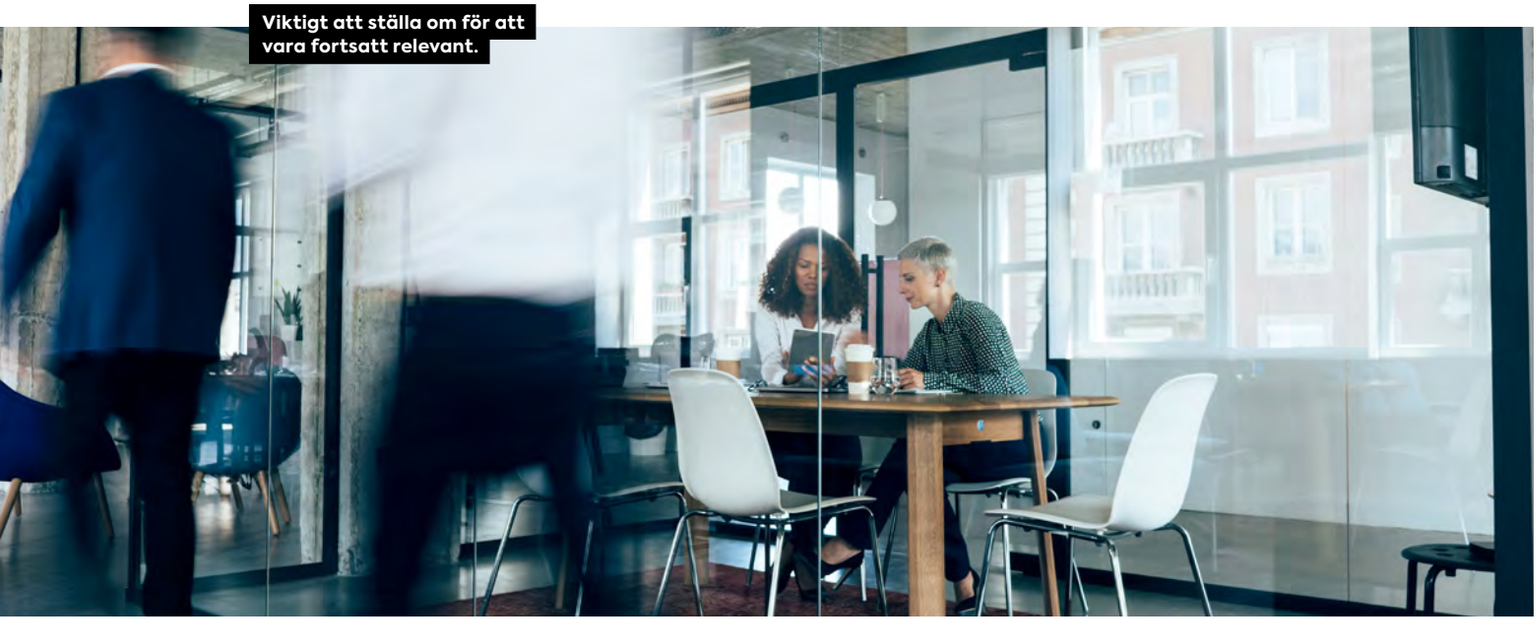

Viktigt att ställa om för att vara fortsatt relevant.

FOTO: GETTY IMAGES

FOTO: GETTY IMAGES

Social hållbarhet i fokus.

”Lönekonsulterna har glödhet information”

Lönekonsulterna hanterar en potentiell guldgruva av information. När kraven ökar på företagens sociala ansvar kommer statistik om de anställda att bli hårdvaluta.

LÖNEKONSULTERNAS DATAFILER ÄR högrelevanta utifrån hållbarhetsperspektiv. Många förknippar fortfarande hållbarhet med miljö och klimat, men det handlar lika mycket om social hållbarhet och mänskliga rättigheter.

– Den sociala hållbarheten är jätteviktig. Det är exempelvis fruktansvärt dyrt att ha sjuka medarbetare. Pandemin är ett ypperligt exempel att bolag till och med kan tvingas stänga ner på grund av sjukdom, säger **Torbjörn Westman**, ansvarig för granskningstjänster på KPMG och ordförande i FAR:s specialistgrupp för hållbarhet.

– Medarbetare ska må bra. Jag tror att social hållbarhet kommer att öka, säger han med eftertryck.

När allt fler företag intresserar sig för social hållbarhet, på grund av lagkrav eller, som i Torbjörn Westmans exempel, av strikt affärsmässiga skäl, kommer lönekonsulternas arbete troligtvis att utökas något.

Hälsa och säkerhet, lika lön för lika arbete etcetera, är exempel på krav som ställs under rubriken social hållbarhet. Mycket av den här informationen finns troligen redan i lönefilerna, men det är inte säkert att den är konsoliderad eller att kategorierna är skurna som man vill, i dagsläget, påpekar Torbjörn Westman.

– Men det är i fokus, det är inget snack om saken! Och det är väldigt spännande och känslig information.

I DAGSLÄGET REDOVISAR svenska arbetsgivare utifrån kön, men i USA och Australien redovisar företagen sina sociala förhållanden även utifrån etnicitet.

– I EU har mångfald främst handlat om jämställdhet mellan män och kvinnor, men mångfaldsfrågan kan utökas tror jag. Samtidigt är det en väldigt känslig fråga i Europa att föra den typen av statistik.

Att dela upp personalen i arbetare och tjänstemän, män och kvinnor och även utifrån ålder, är okontroversiellt i Sverige. Men etnisk registrering är tabu. Torbjörn Westmans gissning är ändå att statistik om utsatta grupper kommer att leta sig in i företagens redovisning och lönekonsulterna kommer att vara de som kan ta fram informationen.

– Lönekonsulterna kommer att behöva ta fram en del ny data på grund av ökat rapporteringskrav. Informationen kommer att efterfrågas i konsoliderad form, säger han.

”När börsvärdet påverkas blir det tryck i frågan”

Skatterådgivare anser att skatt är en hållbarhetsfråga som bäst hanteras på frivillig basis. Men ett nytt lagförslag från EU ska tvinga fram ökad transparens på skatteområdet.

SKATT SOM HÅLLBARHETSFRÅGA har diskuterats en tid. Samtidigt ligger skatteområdet efter många andra hållbarhetsfrågor, som exempelvis klimatrisker på miljöområdet eller jämställdhet på det sociala området. Men nu vill EU införa offentlig land-för-land-rapportering för multinationella företag.

– Land-för-land-rapportering på skatteområdet finns redan. Hittills har det varit en information som lämnats till Skatteverket och delats mellan skattemyndigheter i olika länder, under sekretess. Det här förslaget innebär att skatt skulle bli en del av företagens offentliga rapportering, säger **Peter Lindstrand**, skatterådgivare på PwC och ordförande i FAR:s strategigrupp för skatt.

ÄVEN OM HAN bejakar att skatt ses och hanteras som en hållbarhetsfråga, är han skeptisk till att skatten ska rapporteras offentligt på ett standardiserat sätt. Han pekar bland annat på att skattesystem ser väldigt olika ut i olika länder varför det skulle bli svårt att uppnå en ändamålsenlig jämförbarhet

Peter Lindstrand ser hellre frågan utifrån varumärkesperspektiv och olika intressenters förväntan på företagandets värdeskapande.

– Företag behöver kunna visa att de bidrar till samhället, och det finns värden för företag som kan visa hur de bidrar på olika sätt.

Tar ni skattekonsulter upp skatt som hållbarhetsfråga med företagen?

– Ja, det händer ganska ofta att den här typen av strategiska frågor dyker upp. Företagen har blivit mer intresserade att diskutera beslutsprocessen kring skatt och kopplar ihop skattefrågorna med bolagsstyrningen. Däremot är de fortfarande ganska sparsamma med att koppla skattefrågorna till hållbarhetsredovisningen, men det händer när det handlar om behovet av att visa på nyttan med skatt och det bidrag företaget lämnat till stöd för viktiga samhällsfunktioner.

Skatt betraktas som en kostnad, kan det i stället börja betraktas som ett värde?

– Ja om hållbarhetsredovisningen i högre grad skulle vägas in i värderingen av företaget och dess verksamhet kanske det kan påverka börsvärdet. Det vill säga, när värderingsmodellerna tar in hållbarhetsinformationen kommer vi att få ett annat tryck på skatt som hållbarhetsfråga. Då kan man tänka sig att värdet av goda och korrekta skattebetalningar kan ingå i värderingsmodellen.

– När finansiella skäl talar för det kommer företagen att se värdet och nyttan av att vara transparenta med sina skatteinbetalningar, säger Peter Lindstrand.

Köp ett lagerbolag av oss idag. Under dagen kan du lämna ett startklart aktiebolag till din kund.

Köp ett lagerbolag av oss så slipper du och din uppdragsgivare väntetiden hos Bolagsverket. Våra lagerbolag ligger färdiga för start. Varför ska du köpa just av oss? Här får du tre skäl:

Firmabesked direkt!

Vi bedömer firman utifrån vår erfarenhet.

Vi känner Bolagsverket

Du får ny firma utan onödig fördröjning tack vare bra förhandsbedömningar och egen praxisbank. Alla våra medarbetare har PRV-bakgrund (nu Bolagsverket).

Vi säljer inte till vem som helst

Vi vill endast sälja till seriösa förvärvare. Våra lagerbolag kan därför bara köpas av advokatbyråer, revisionsbyråer samt på rekommendationer.

Ring oss redan idag. 060-16 81 50

Bolagsrätt

BOLAGSRÄTT SUNDSVALL AB

Box 270 Tullgatan 18 851 04 Sundsvall. Tfn 060-16 81 50
Email info@bolagsratt.se. Hemsida www.bolagsratt.se

Nilsson grafisk form

Brett genomslag för skatt som hållbarhetsfråga

Skatt som hållbarhetsfråga är relativt nytt, och FAR förde upp frågan på dagordningen med en debattartikel i DI för snart tre år sedan. Men förändringen kan spåras längre tillbaka i tiden, visar Balans rundringning.

SAMHÄLLSUTVECKLINGEN KRÄVER ATT företagen ser på skatt som en del av sitt samhällsansvar, snarare än en kostnad som ska minimeras.

– Efter covid-pandemin kommer den här utvecklingen att gå ännu snabbare. Många företag har fått stora bidrag från staten under krisen, och det blir viktigt att de kan visa att de är en ansvarsfull samhällsaktör, säger **Hans Peter Larsson**, skatteexpert på FAR.

Sedan några år tillbaka är det inte lika accepterat bland företagen att ha aggressiva skatteupplägg och kraven på transparens kring skatt har ökat. Stora statsstöd under pandemin ”syresätter den här utvecklingen”, menar Hans Peter Larsson.

Han får medhåll av kollegor ute på de stora revisionsbyråerna som vittnar om ett väsentligt skifte i synen på skatt.

KIM JOKINEN, SKATTEPARTNER på PwC, har varit yrkesverksam i 17 år.

– Under den här tiden har det skett ett väldigt stort skifte och förändringen har accelererat de senaste åren. Skatt har gått från att vara en privat och finansiell fråga till att bli mer utav en publik angelägenhet, säger han.

Frida Haglund, skattechef på Deloitte med 25 år i yrket, är inne på samma linje.

– Vi kanske inte alltid pratar om det som en hållbarhetsfråga, men det är tydligt att förhållningssättet har förändrats över tid och att skatt har blivit mer av en lednings- och styrelsefråga.

Intervjupersonerna menar att skiftet hänger ihop med samhällsutvecklingen och att allt fler intressenter bryr sig om skattefrågan.

– Tidigare var Skatteverket kanske ensam intressent, i dag är det allmänheten, media, affärspartners, kunder och investerare, säger Kim Jokinen.

– Fler och fler företag väljer att vara öppna och redovisa mer och om skatt i årsredovisningen. Det som driver dem är att inte göra fel, eftersom det är väldigt kostsamt, medialt och för varumärket, säger Frida Haglund.

Samtidigt blir yrkesrollen mer intressant när komplexiteten blir större, menar hon.

– Skatterådgivningen har förändrats till det bättre för alla parter, säger **Kim Jokinen**.

– Frågan ses som en del av helheten och man måste tänka större än bara skatt. Det blir en bättre diskussion. Det är inte alltid som lagstiftningen är tydlig, men om man tar in hållbarhetsperspektivet kanske det innebär att man inte ska följa lagens bokstav utan snarare andemeningen.

DETTA ÄR EN ANNONS FRÅN FAR

4 tips som gör din utbildning online ännu bättre

FAR:s undersökning bland ekonomer visar att sex av tio personer föredrar att gå kurs online även efter pandemin. Onlinekurser är ett effektivt sätt att utbilda sig – men det kräver mer av dig som deltagare.

Att gå en kurs online skiljer sig egentligen inte så mycket från att delta i klassrum, men du får själv ta ett större ansvar för att lärupplevelsen ska bli bra. Kursens lärare har svårt att hjälpa dig på samma sätt som i ett klassrum om hen inte ser dig, om du inte ställer frågor och inte har en bra studiemiljö.

– Du kan hjälpa kursledaren att skapa ett bra kurstillfälle genom ditt engagemang. Tyvärr tror jag många inte ger sig själva rätt förutsättningar, med ostörd miljö och raster där man reser sig upp, dricker kaffe och äter en ordentlig lunch. Det är lätt att rasterna i stället går till att fortsätta sitta vid datorn, och då blir det en lång dag, säger Robert Wennberg, produktchef på FAR.

4 tips som gör din onlinekurs ännu bättre:

1. Engagera dig
Du är viktig för att kursen ska bli bra, engagerade deltagare gör det enklare för kursledaren att ge dig bästa möjliga undervisning. Dela med dig av dina erfarenheter, ställ frågor och ge tummen upp till läraren!

2. Se till att du syns och hörs
För att kunna engagera dig så behöver tekniken vara på plats, vilket sällan är ett tekniskt problem. Det är viktigt att du både syns och hörs för då ökar lärarens möjlighet till interaktivitet och du får en bättre upplevelse av kursen.

3. Skapa din egen utbildningsdag
Tänk dig en vanlig kursdag, då du är borta från jobbet. Försök hitta en plats där du får lugn och ro, hänvisa telefonen, stäng av notiser för mejl med mera och ge kursen all din uppmärksamhet. Ät ordentlig lunch, sträck på dig, gå ut – stannar du vid skärmen hela dagen minskar din förmåga att följa undervisningen.

4. Förbered utbildningsmaterialet
Gör utskrifter i god tid om du vill ha utbildningsmaterialet på papper, eller ha materialet tillgängligt på en surfplatta alternativt en extra skärm där du kan göra noteringar och följa med i innehållet.

I höst anordnar FAR ett stort antal kurser för ekonomer och jurister. Många utbildningar kommer, i takt med att restriktionerna lättar, att anordnas i klassrum – men på alla kurser har du möjlighet att delta online oavsett om du gör det för att spara tid i livspusslet eller av andra skäl.

Robert Wennberg.

”Du kan hjälpa kursledaren att skapa ett bra kurstillfälle genom ditt engagemang och en bra lärmiljö”

ROBERT WENNBERG, utbildningschef på FAR

FAR

DETTA ÄR EN ANNONS FRÅN FORTNOX

Kickstarta i höst

– 5 tips från Fortnox byråexperter

Om sommar och semester ger tid för reflektion så är hösten perfekt för en nystart, omstart, kickstart eller vad du väljer att kalla det. Men att utmana rutiner som har funkat bra hittills kan kännas läskigt och kräva lite hjälp på vägen.

Vi på Fortnox har ett gäng dedikerade och härliga byråexperter som jobbar med att få fler byråer att digitalisera sina verksamheter och arbeta smartare, för att få mer tid till det som kunderna vill ha.

Här ger vårt Digital PT-gäng sina 5 bästa tips på hur du – oavsett hur långt du har kommit på din digitala resa – med några enkla knep kan komma ett steg närmare mer trimmade arbetsprocesser och skräddarsydda samarbeten.

1. Bestäm dig för vad som är ditt nästa steg.
– Utgå från ditt nuläge och var du vill vara när du väl har tagit steget.

2. Avsätt tid för förändring.
– Att förändra vanor och skapa nya är bland det svåraste som finns. Om man inte planerar in tid för förändring så är risken att det aldrig blir av.

3. Gör inte allt på en gång.
– Skriv en lista på saker som behöver göras för att du ska kunna ta nästa steg. Börja med det som är viktigast och högst upp på listan, till exempel att digitalisera leverantörsfakturorna.

4. Våga ta hjälp.
– Även om din byrå är unik finns det fler som har stått inför liknande frågor och utmaningar. Fråga gärna oss om tips och råd om hur du arbetar smartast i Fortnox.

5. Fira när du är i mål
– Glöm inte att fira när du har nått dina mål, stora som små. Inget är för smått för att firas!

Från och med 1 september kan du dessutom göra allt i Fortnox! Med nya Bokslut & Skatt kan du samla allt från löpande bokföring, avstämning, bokslut, månadsbrev, årsredovisning och skatt i en och samma samarbetsplattform.

Om du är redo för nästa steg, men har svårt att komma igång – då hjälper vi dig mer än gärna! Fortnox Digital PT kostar inget och vi är med dig hela vägen tills du är där du vill vara.

Läs mer: fortnox.se/bokslut-skatt

Bildtext xxx.

Namn: **Markus Håkansson.**
Ålder: **48.**
Yrke och byrå: **Auktoriserad revisor på BDO. Ansvarig för byråns hållbarhetssatsning.**
Utbildning och erfarenhet: **Master i ekonomi, Lunds universitet. En rad olika utbildningar i rollen som hållbarhetsexpert. Auktoriserad revisor sedan 2008. 13 år på Mazars, sex år på Grant Thornton. BDO, arbetsgivare från 1 september 2021.**
Familj: **Fru och fem barn, från 6 år till 22 år.**
Bor: **Tollare, Saltjö-boo, Stockholm.**
Fritid: **Dominerande fritidsintresset är båtlivet. Tränar regelbundet. Även familjen tar mycket tid.**

”Kunder efterfrågar hållbarhetskompetens”

Markus Håkansson är auktoriserad revisor och hållbarhetsexpert, en kompetens som är efterfrågad i branschen. Att blunda för hållbarhetsfrågorna är inte ett alternativ, menar han. I snart två decennier har Markus Håkansson varit involverad i frågor som rör hållbarhet. 2002 när allt började var han nyutexaminerad och hade fattat intresse för ämnet efter en universitetskurs i GRI (hållbarhetsredovisning).

– Då var hållbarhet ett väldigt udda område. Jag är glad att jag har litat på att detta skulle bli relevant för revisorerna.

Hållbarhetsintresset blev snart till en expertis och Markus Håkansson bjöds in till FAR:s dåvarande hållbarhetsgrupp, efter att ha profilerat sig som en revisor med stort intresse och kunskap i ämnet.

I början undrade många hur man skulle kunna applicera hållbarhet på företag och företagande, fortsätter Markus Håkansson. Och varför skulle man hålla på med det på en revisionsbyrå? I dag är man snarare omodern om man inte hänger med.

– Kunderna frågar efter de här tjänsterna, det är en realitet.

Han jobbade med hållbarhet i 13 år på Mazars, tills Grant Thornton hörde av sig 2004 med ett erbjudande om att utveckla byråns hållbarhetsarbete. Nu startar nästa kapitel i karriären. Från 1 september är BDO Markus Håkanssons nya arbetsplats. Där ska han ansvara för byråns hållbarhetssatsning.

– Det är fortfarande ett framväxande och relevant affärsområde.

Han säger att branschen generellt inte har identifierat de affärsmöjlighet som finns med att vara en bred revisor och att många funderar på hur man ska granska icke finansiell data. Svaret? Precis på samma sätt som annars.

– Det kommer att behövas många fler revisorer, skattejurister och rådgivare som kan hantera hållbarhetsfrågan, den går in i allt.

Sofia Hadjipetri Glantz

Karriärtips!
EU:s taxonomiförordning och disclosureförordning skapar nya förutsättningar.

FOTO: SAERUN NOREN

NORDISKA VÄRDEPAPPERSREGISTRET

NVR HÅLLER ORDNING PÅ ONOTERADE INVESTERINGAR PÅ ÖVER 100 MILJARDER KRONOR ÅT SMÅ OCH STORA INVESTERARE.

AUDITHOR

Gratis access för revisorer

AudiThor är en tjänst som underlättar ditt granskningsarbete avseende klientbolagets förvaltning, mer specifikt klientbolagets lagstadgade ansvar att föra en korrekt aktiebok i enlighet med Aktiebolagslagens "skall" krav.

BYRÅTJÄNST

NVR aktiebok online

NVR:s Byråtjänst är en digital onlinetjänst för advokatbyråer, redovisningsbyråer, private equity administratörer eller andra organisationer som har vilja och förmåga att bistå sina klienter med att föra aktiebok.

Fördelar med digital aktiebok

Transparens

Omedelbar

Inkluderande

Säkert

LÄS MER OM VÅRA TJÄNSTER
OCH REGISTERA ER PÅ

NVR.SE

Nyckeln är långa kundrelationer

Hållbarhetsaspekten genomsyrar allt på Borås-byrån Satsa Redovisning. Det gäller personalen, företaget och miljön - men kanske främst kunderna.

text: **Sofia Hadjipetri Glantz**
foto: **Katja Ragnstam**

Anders Hell, Linda Jordanius och Emma Thorell är kollegor på Satsa Redovisning.

Det är viktigt att medarbetarna på byrån har social kompetens och passar in i gruppen.

BYRÅN I SIFFROR

Grundades år:
2020.

Antal anställda:
7.

Finns i:
Borås.

Omsättning 2021:
6–7 Mkr.

GENTLIGEN HAR DEN knappt två år gamla byrån Satsa Redovisning i Borås ingen uttänkt hållbarhetsstrategi. Ändå menar företrädarna att hållbarhetstänket är en del av det vardagliga arbetet.

– Hållbarhet är en grundinställning i allt vi gör. Vi ser till att inte pressa personalen genom att undvika övertid, vi satsar på långsiktiga kundrelationer och vi bryr oss om miljön kring byrån, säger Anders Hell, Auktoriserad Redovisningskonsult FAR.

HAN OCH KOLLEGAN Linda Jordanius, även hon Auktoriserad Redovisningskonsult FAR, lämnade storbyrån för att påbörja resan med Satsa Redovisning i januari 2020. Också det sprunget ur ett hållbarhetstänk.

– Vi försöker hjälpa varandra och stundtals jobbar vi för mycket, men inte alls i närheten lika mycket som vi gjort tidigare år. Vi har en rullande tolvmånadersplanering, som vi uppdaterar varje månad. Den ska inte ligga på minus från början, säger Linda Jordanius.

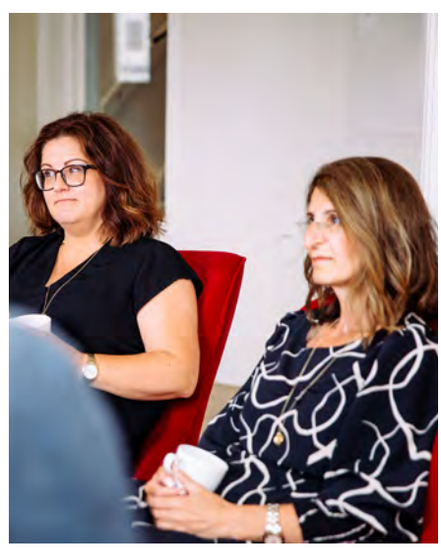

KOLLEGORNA HJÄLPER ÄVEN kunderna tänka hållbart, när de ser en sådan öppning. Det kan handla om att råda kunden att inte göra av med mer resurser än nödvändigt, eller att hjälpa en annan kund upprätta en energideklaration. Att effektivisera miljömässigt. Eller att bistå på digitaliseringsresan.

– Efter ett och ett halvt år med

en pandemi har var och varannan vant sig vid digitala möten och mindre resande. Men få företagare gör en stor omställning i sin verksamhet om de verkligen inte behöver det. Vi ”trycker inte på” digitalisering på de kunder som inte vill, understryker Anders Hell.

Vilket leder oss till kundrelationerna.

– En hållbar kundrelation är den som sträcker sig över lång tid. Vi har kunder som följt med oss i 30 år, både när vi har varit på stor byrå och liten, och många säger att de föredrar det senare på grund av den nära kundrelationen det medför, fortsätter han.

Emma Thorell kom till Satsa Redovisning hösten 2020. I bagaget hade hon tio års erfarenhet som redovisningskonsult och kände kollegorna då hon också varit på samma byrå tidigare. Även hon nämner värdet av det småskaliga inom hållbarhetens sfär.

– För tio år sedan när jag började i branschen pratade man aldrig om hållbarhet, varken ur kund- eller personalaspekt. Att vara på liten byrå innebär verkligen mer personlig kontakt med kunden och närmare till övriga medarbetare. Nu kan vi alla till och med sitta tillsammans, säger hon.

Tre tips – jobba hållbart

1. Ta vara på medarbetarna.
2. Vårda långsiktiga kundrelationer.
3. Ha inte för bråttom – säg inte ja till allt.

Ovan: **Anders Hell och Linda Jordanius har följts åt länge i karriären..**

Mitten: **Nytta förenat med nöje.**

Till vänster: **Hållbara kundrelationer sträcker sig över lång tid.**

Nedan: **Ordning och reda i finanserna.**

Så löser vi ekvationen

Motto

Strävar efter att bli Borås mest kompetenta redovisningsbyrå.

Medarbetarna

Sju heltidsanställda, varav fyra är Auktoriserad Redovisningskonsult FAR. Byrån skulle kunna utöka med två personer till, men är överens om att växa långsamt. Viktigt att medarbetare har en social personlighet och passar in i gruppen.

Kunderna

Närmare 400 kunder inom bygg- och fastighet, underleverantörer till dessa, tjänsteföretag, handel, samt enskilda firmor inom skog och gård. Framför allt i närområdet.

Nätverket

Bank, försäkringbolag, advokatbyråer, revisionsbyråer och det naturliga nätverket, där man rekommenderar kunder sinsemellan och hjälper varandra.

Framtiden

Vill utvecklas till att bli bättre på ett hållbart sätt. Planerar att ta in en in en senior konsult, en tidigare revisor, som ska bistå med extrahjälp och vara ett bollplank för personalen.

FOTO: GETTY IMAGES

Det är inte acceptabelt att 8 000 företagare ska drabbas av godtycklig handläggning.

Utlys företagsamnesti för korttidsstödet

Stödet till företag och anställda för korttidsarbete, tidigare permitteringsstöd, är en av regeringens enskilt största coronainsatser. Stödet är ett viktigt instrument i återstarten av Sverige när landet, förhoppningsvis, snart kan lägga pandemin bakom sig. Likt många stora program som initieras hastigt har processen tyvärr kantats av allvarliga problem. Tusentals beslut om stöd har överklagats av antingen den myndighet, Tillväxtverket, som initialt beviljat stödet, eller av företag som inte erhållit stöd eller krävts på återbetalning. Vi behöver höja blicken och låta stödet komma till den nytta som avsågs från början – Sveriges ekonomiska återstart – och utlysa en företagsamnesti.

SYFTET MED KORTIDSSTÖDET till småföretagare var att hjälpa företag genom den kris som nedstängningarna av delar av samhället skapat.

Det omfattande stödet från Sveriges skattebetalare har givit hopp till många företag och stödet har onekligen räddat både enskilda företagare och anställda. Omkring 80 000 företag har ansökt om det stöd som gällde under 2020 och ytterligare 30 000 företag har hittills sökt stöd för 2021. När avstämningar och kontroller av stödet för 2020 inletts visar det sig att omkring 8 000 av besluten har överklagats av antingen den myndighet som initialt beviljat stödet, eller av företag som inte erhållit stöd eller krävts på återbetalning. Överklaganden från myndighetens sida sker ofta på grund av formaliafel och bagatellartade missar från företagens sida.

DET ÄR INTE acceptabelt att 8 000 företagare, och därtill otaliga anställda, ska drabbas av godtycklig handläggning. Den bristfälliga hanteringen är en rättssäkerhetsfråga av allvarligt och inte tidigare skådat slag inom svensk förvaltning. Även om pandemin är en ny erfarenhet i vår tid, med varken lagstiftning eller organisation anpassad därtill, är siffran oacceptabelt hög. Företag och anställda påverkas nu i många fall negativt av stödet.

Tilliten till samhället vilar på att dess grundläggande principer om legitimitet, förutsägbarhet och likabehandling följs. Vad är det då som brustit och behöver stramas upp med tydligare rutiner och instruktioner?

- Lagstiftningsprocessen. Kärnan i problematiken är oklar innebörd av gällande lagtext vilket ytterst är politikens ansvar.
- Överväganden om nekade och indragna stöd behöver bättre och tydligare motiveras. Vari har företaget brustit? Utan dessa motiv kan inte företaget bemöta ifrågasättandet.
- Förutsägbarheten. Vi har nu i drygt ett års tid efterlyst ”kött på benen” till vaga och motstridiga regler. Vad gäller i flera för alla företag viktiga avseenden, hur avser tillämpande myndighet att tolka olika begrepp i lagen? Trots regelbundna dialogmöten mellan ansvarig myndighet och bland andra FAR har svaren varit sparsamma, och därtill sena.
- Lika fall ska behandlas lika. Det är tydligt att varken handläggare eller domare i vissa situationer förstår reglerna för stödet och därför beslutar och dömer olika i lika fall.
- Likformighet mellan det första och det förlängda stödet saknas fortfarande, vilket skapar förvirring.

DE BAKOMLIGGANDE FÖRKLARINGARNA till den uppkomna situationen är flera. Vi nöjer oss med att konstatera att ett flertal aktörer medverkat i lagstiftningsprocessen och att det har behövt gå snabbt. Erfarna tjänstemän på departement synes inte ha hunnit med när politiker vill agera med kraft och sedan lämnat åt tillämpande myndighet att hantera situationen.

Nu är det angeläget att politiska företrädare, myndigheter, granskare och företag lyfter blicken och fokuserar på det mål som korttidsstödet syftat till att uppfylla: en återstart för Sveriges företag och i förlängningen för svensk ekonomi.

VI FÖRESLÅR DÄRFÖR att regeringen instruerar Tillväxtverket att utlysa en företagsamnesti som kan tillämpas under vissa angivna förutsättningar, så att myndigheten kan betala ut stöd till de företag som rättmätigt och på goda grunder ansökt om det. Syftet med stödet är trots allt att hålla i gång ekonomin, inte kväva den, och vid oklar men angelägen stödlagstiftning är det kanske mest lämpligt ge stöd snarare än att hitta skäl till avslag.

Låt parallellt erfarna tjänstemän från Finansdepartementet, Skatteverket och Tillväxtverket sammanfatta tillämpningsinstruktioner i de situationer där de största oklarheterna finns.

”Den bristfälliga hanteringen är en rättssäkerhetsfråga av allvarligt och inte tidigare skådat slag inom svensk förvaltning.”

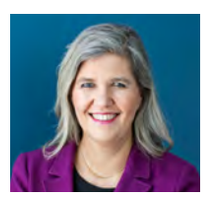

KARIN APELMAN *är VD och generalsekreterare i FAR.*

ÅSA LUNDVALL *är styrelseordförande i FAR.*

Fördjupning på webben

Framtidens redovisning i bostadsrättsföreningar

Johan Thörnquist:

Debatten om redovisning i bostadsrättsföreningar har pågått under många år. I denna artikel resonerar Johan Törnquist om framtidens redovisning i bostadsrättsföreningar. En ansenlig del av befolkningen berörs och stora ekonomiska värden är inblandade. Kan vissa problem som uppstår avhjälpas med obligatorisk revision utförd av en kvalificerad revisor?

I stadgarna för en bostadsrättsförening stårdet ofta ungefär så här:”har till ändamål att upplåta lägenheter… ” och vidare ”ska främja medlemmarnas ekonomiskaintresse…”. Det senarecitatet har samma lydelse i lag om ekonomiska föreningar, 1 kap 1§.

Man kan tycka att målet borde vara att över föreningens livslängd skapa en jämn utveckling av resultat, månadsavgifter och underhållskostnader med mera. Det vill säga att bygga upp ett eget kapital (reserver) för att kunna möta framtida underhållsutgifter, så att man vid tidpunkter med högre underhållskostnader slipper chockhöja månadsavgifterna eller begära tillskott från medlemmarna.

Bostadsrättsinnehavare och styrelseledamöter har i de flesta fall ett kortare perspektiv för att främja sitt ekonomiska intresse, vilket då i och för sig kan stämma med stadgarna och lagtexten.

Tittar man vidare i bostadsrättslagen så finns där bestämmelser om bland annat stadgar och ekonomisk plan.

Läs fördjupningen i sin helhet på tidningenbalans.se

Delta i debatten!

Ring 08-506 112 49 eller mejla till charlotta.marteng@far.se

Hållbart arbete på egna byrån

Hållbarhet är en viktig fråga i samhället och för FAR:s medlemmar. Yvonne Jansson, auktoriserad redovisningskonsult på FAR, reder ut de vanligaste funderingarna.

text: **Charlotta Marténg**
illustration: **Rebecca Elfast**

YVONNE JANSSON
är auktoriserad redovisningskonsult på FAR och arbetar med kvalitets- och hållbarhetsfrågor. Hon är också författare till boken Hållbarhet i praktiken.

1 Varför är hållbarhet en viktig fråga?
Svar: Hållbarhet är en viktig fråga för företagen och därför är det en viktig fråga för FAR:s medlemmar. Alla FAR:s medlemskategorier kan ställas inför frågor om hållbarhet från sina kunder eftersom det är naturligt för företagarna att vända sig till sin revisor/redovisningskonsult/lönekonsult/skatterådgivare i första hand när de har frågor kring sin affärsverksamhet.

I samband med nya kunder, rekrytering, investeringar eller andra situationer kan företagaren få frågor om sitt företags hållbarhetsarbete och då är det en fördel om de är förberedda och där har FAR:s medlemmar en viktig uppgift att fylla. FAR:s medlemmar kan göra skillnad genom att informera sina kunder om att hållbarhet är en viktig aspekt vid upphandling och i både nya och befintliga kundrelationer och inte minst i samband med rekrytering där det blir allt vanligare att arbetstagare vill veta hur en eventuell blivande arbetsgivare arbetar med hållbarhet. Investerare har krav på sig att redovisa hur hållbara deras investeringar är och detta kan också komma att påverka företagen i samband med utveckling och expandering av verksamheten.

2 Hur ska man komma igång med hållbarhetsrådgivning på byrån?
Svar: Min rekommendation är att man börjar med den egna byråns hållbarhetsarbete. Dels av samma anledningar som för kundföretagen – allt fler efterfrågar information om hur företaget arbetar med hållbarhet vilket även gäller i vår bransch, inte minst i samband med rekrytering, men även för att nya kunder kan ha en förväntan på att byrån ska vara hållbar. Sen är det även en bra erfarenhet när man sedan ska hjälpa sina kunder i hållbarhetsprocessen, att man själv har gjort samma arbete och vet vilka utmaningar man ska ställas inför.

3 Hur gör man då om man vill jobba med hållbarhet på sin egen byrå?
Svar: I boken Hållbarhet i praktiken så finns det en processbeskrivning som man kan följa men det handlar främst om att utgå från den egna verksamheten och vilka hållbarhetsfrågor som är särskilt viktiga för just dina intressenter (till exempel kunder, anställda, investerare). Ofta har man redan olika hållbarhetsaktiviteter som man inte har tänkt på och inte kategoriserat som just hållbarhetsaktiviteter och en bra början är att identifiera dom. Typiska hållbarhetsaktiviteter i vår bransch är digitaliseringsprocessen, att skriva ut dubbelsidigt för att spara papper, att resa mer miljövänligt genom att använda tjänstecyklar eller välja att åka tåg istället för att flyga. En annan vanlig hållbarhetsaktivitet är att man gör olika insatser för att personalen ska må bra och ha en bra balans mellan arbete och fritid. Det kan också vara att man stödjer olika välgörenhetsorganisationer eller gör insatser för det lokala samhället. I vårt yrkesutövande så kan vi bidra till att minska korruption och penningtvätt och säkerställa att företagen har en korrekt redovisning vilket också är viktiga hållbarhetsfrågor.

4 Finns det regler man måste följa för sitt hållbarhetsarbete?
Svar: Om man är ett större företag så omfattas man av lagkravet på att upprätta en hållbarhetsrapport och då finns det krav på vad som ska finnas med i hållbarhetsrapporten vilket framgår av årsredovisningslagen 6 kap 10 §.

Om man upprättar en frivillig hållbarhetsredovisning så finns det olika ramverk som man kan välja att använda men det är inget krav. Jag föreslår att även om man är ett mindre företag så kan man hämta vägledning från årsredovisningslagens krav på de större företagen och använda det som stöd i sitt hållbarhetsarbete.

5 Vad ska finnas med i en hållbarhetsredovisning?
Svar: En hållbarhetsredovisning ska informera om hur företagets hållbarhetsprocess ser ut. Vilka hållbarhetsfrågor är särskilt viktiga för företaget att arbeta med och varför är de viktiga. Man bör beskriva på vilket sätt företaget kan ha en positiv påverkan finansiellt, socialt eller miljömässigt och hur vill man arbeta med att öka den positiva påverkan, samt om företaget har någon negativ finansiell, social eller miljömässig påverkan och hur kan, och vill, man arbeta med att minska den negativa påverkan. Det är vanligt att man beskriver vilka risker det kan finnas för företaget kopplade till dessa tre hållbarhetsområden och hur företaget arbetar för att minska de riskerna.

Ställ en fråga!

Som medlem kan du kostnadsfritt ställa frågor till FAR:s rådgivare. Frågorna kan gälla redovisning, revision och juridik. Det kan också vara frågor som rör din yrkesroll. Logga in på **far.se** och läs mer!

Exempelvis en medlemsbyrå som har stor personalomsättning och har svårt att rekrytera riskerar att inte ha personal för att driva verksamheten och behöver minska denna risk genom olika åtgärder som förbättrar arbetssituationen för personalen och gör att byrån blir en attraktiv arbetsgivare.

I hållbarhetsredovisningen bör man tänka på att vara transparent och balanserad, att inte bara beskriva hur bra man är utan att även ta upp vilka utmaningar som finns och hur man ska agera på dom. Man behöver även tänka på att man ska kunna redovisa resultatet av sina planerade aktiviteter så informationen måste vara trovärdig, precis som den finansiella informationen – baserad på fakta och rimliga prognoser.

6 Finns det krav på att hållbarhetsredovisningen ska granskas av en revisor?

Svar: En frivilligt upprättad hållbarhetsredovisning behöver inte granskas av en revisor men det kan öka trovärdigheten för innehållet i hållbarhetsredovisningen om man väljer att låta en revisor göra en översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen. Revisorn granskar då enligt ISAE 3000 och det finns en särskild rekommendation från FAR, RevR 6, som stöd för utförandet av den översiktliga granskningen av en frivilligt upprättad hållbarhetsredovisning.

Om ett större företag omfattas av lagkravet i årsredovisningslagen 6 kap 10 § och upprättar en lagstadgad hållbarhetsrapport så ska bolagets revisor göra ett uttalande i revisionsberättelsen om att en hållbarhetsrapport är upprättad.

Den lagstadgade hållbarhetsrapporten kommer att uppdateras av EU och FAR har deltagit i remissarbetet kring denna uppdatering. Enligt gällande förslag så kommer den nya lagen som kallas CSRD (Corporate Sustainable Reporting Directive) kräva att revisorn utför en översiktlig granskning av den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

7 Vilka företag ska ha en hållbarhetsrapport?

Svar: Företag som uppfyller två eller alla tre av följande villkor, under båda de två senaste räkenskapsåren, ska upprätta en hållbarhetsrapport:

- Medelantalet anställda har varit mer än 250 personer.
- Den redovisade balansomslutningen har varit mer än 175 miljoner kronor.
- Den redovisade nettoomsättningen har varit mer än 350 miljoner kronor.

Läs mer på **capego.se**

Wolters Kluwer
When you have to be right

Har du tid? Vi har tid för dig.

Med Blikk får du full koll på uppdrag, tidredovisning, kvitton, fakturering och löneunderlag – både för dig som byrå och dina kunder.

30% rabatt för medlemmar

I samarbete med FAR

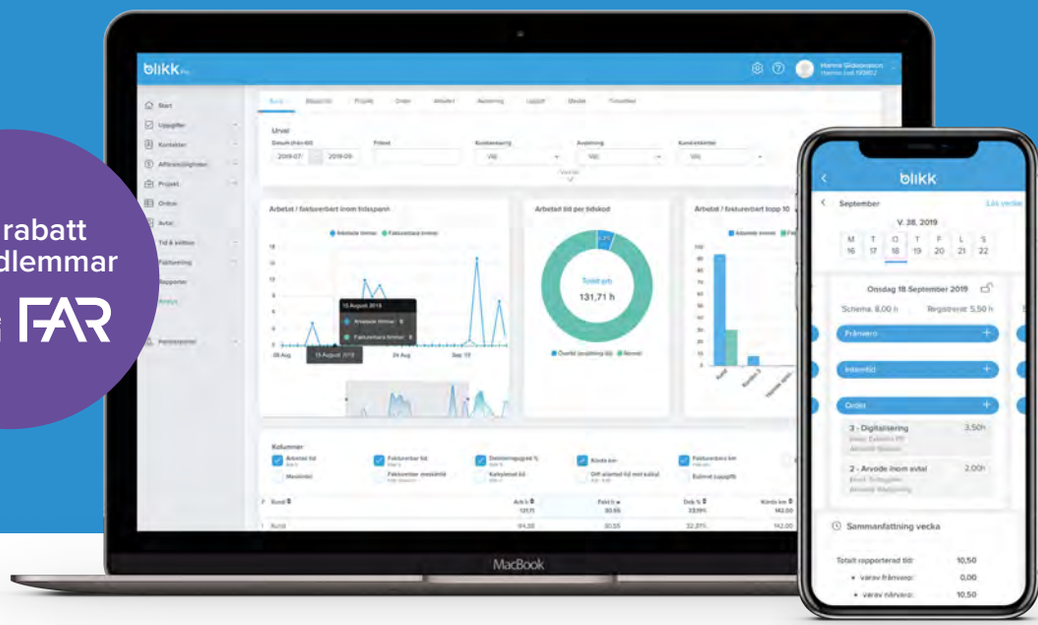

Blikk Byrå - Byråstöd

Uppdragshantering och tidredovisning

- Flexibel tidredovisning för fakturering och lön
- Uppdragshantering, jobba med löpande och fasta priser samt återkommande fakturering
- Effektiv resursplanering
- Förenklad hantering av kvitton och utlägg
- Avtalshantering med e-signering
- Analysverktyg och rapporter

Blikk Byrå Partnerportal (kostnadsfri)

Samarbetsverktyg för dig och dina kunder

- Minska dubbelarbete och förenkla arbetsprocesser
- Sakgranska tidrapporter, kvitton och utlägg
- Överför tids- och lönedata till lönesystemet
- Dela årshandlingar och andra viktiga dokument
- Skicka meddelanden
- Underlätta samarbetet

Integrerat med Fortnox, Björn Lundén, Visma eEkonomi och Visma Administration

✓ Fördelaktiga partnerupplägg ✓ Molnbaserat ✓ Månads- eller årsabonnemang ✓ Kostnadsfri support

TESTA GRATIS OCH BOKA DEMO

Besök www.blikk-byra.se

eller ring 0911-25 73 00

blikk Byrå

KRÖNIKA

PERNILLA LUNDQVIST

Välkommen förändring i slutbetänkande

Hoppas alla njutit av en härlig sommar och haft tid för återhämtning. För egen del har jag tillbringat den på västkusten och även om sommaren varit ganska intensiv med spännande redovisningsfrågor har jag njutit av bad, båt och trevligt umgänge.

Utöver att det varit en del redovisningsfrågor att bita i under sommaren så har jag också ägnat tid åt att läsa två intressanta slutbetänkanden. 30 juni avlämnades betänkandet Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60). Efter att ha suttit som expert i utredningen, och varit med i diskussionerna om hur bland annat bokföringslagen kan förenklas, anser jag att förslaget om att slopa kravet på arkivering av ursprungsformatet på räkenskapsinformation om den har omvandlats till ett annat format är mycket bra. Men jag hade hoppats på ett mer genomgripande förslag på förenklingar av hela bokföringslagen.

MOT BAKGRUND AV HUR SAMHÄLLET har förändrats de senaste tjugo åren och då inte minst hur digitala lösningar i olika sammanhang har ökat drastiskt. Tänk tillbaka på hur ni själva kommunicerade med varandra för tjugo år sedan, om man över huvud taget hade mobiltelefon så var det inte en smartphone. Även om internet och mejl fanns så användes det inte i närheten av den omfattning som sker i dag vare sig privat eller i företagsvärlden. Tänk er då att vi i princip haft samma regler för den löpande bokföringen och arkivering med mera under dessa tjugo år då vi sett en enorm digital utveckling.

På den tiden dominerade pappersfakturor och även om det blir vanligare och vanligare med e-fakturor, så förekommer fortfarande papper och det är betungande för företag att arkivera ursprungsformatet. Enligt en särskild utredning om företagens arkiveringskostnader, som genomförts i samråd med utredningen om Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen uppgår de beräknade förenklingsvinsterna till 3,9 miljarder kronor per år om den föreslagna förenklingen om avskaffandet av kravet på att bevara materialet i ursprungligt skick om överföring skett till annat format på sådant sätt att det inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner. Av den totala kostnaden är cirka 30 procent hänförlig till företag med en årlig omsättning på 0,4–80 miljoner kronor. Detta är alltså en välkommen förändring och jag hoppas nu att den föreslagna förändringen går igenom trots att jag vet att det finns motstridiga röster kring förslaget.

”Men jag hade hoppats på ett mer genomgripande förslag på förenklingar av hela bokföringslagen”

PERNILLA LUNDQVIST
ordförande i FAR:s Strategigrupp Redovisning samt FAR:s Operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning.

SEDAN ÖNSKAR I ALLA FALL jag att en total översyn sker av bokföringslagen utifrån terminologi, struktur, placering av räkenskapsinformation med mera.

En dag senare, 1 juli, avlämnades slutbetänkandet Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (SOU 2021:55). Detta var slutbetänkandet av Utredningen om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande. Detta är visserligen en skatteutredning men jag finner den ändå intressant då jag anser att den behöver kompletteras med förenklade redovisningsregler för att reformen verkligen ska medföra de effekter för mikroföretag som behövs.

DET FINNS ÄVEN FLER UTREDNINGAR, inom olika områden, som syftar till att förenkla för företag och då med fokus på förenkling för mikroföretag. Detta bådar gott inför framtiden men det kräver också en enorm handlingskraft och driv för att dessa förenklingar ska drivas igenom. Vi har sett alldeles för många förslag som aldrig blir verklighet.

Nu ser jag hösten an med fler intressanta redovisningsfrågor och hopp om att regelförändringar innebär förenklingar för företagen inte bara merarbete!

Skatteträff 21/22

Vi reser genom det nyhetstäta skattelandskapet

Var med oss på årets mest spännande upptäcksfärd och ta del av nyheter, analyser och heta diskussioner.

Packa väskan och häng med!

Stora Momsdagen

Ta fram popcornen till årets stora event

Det kommer bli en riktig rysare med nagelbitande rättsfall, dramatik med aktuella frågor och lite sci-fi när vi tittar på momsens framtid.

Biljetterna är släppta!

Läs mer och boka in dig på learn.simployer.se

simployer

B POSTTIDNING
Flowy Information AB
Box 3217
103 64 Stockholm

Äntligen! Allt för redovisningsbyrån:

VÄLKOMMEN BOKSLUT & SKATT!

Från 1 september kan du och hela byrån sköta alla delar av redovisningen i ett och samma system. Från löpande bokföring, avstämning, bokslut, månadsbrev, årsredovisning och skatt. Jobba smartare, inte hårdare – samla allt i Fortnox.

FORTNOX
Småföretagens bästa vän

fortnox.se/bokslut-skatt